

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadósért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

A buza ára és a fogyasztás.

Irta: Bernát István.

Azok, akik az osztrák közgazdasági dolgok, nevezetesen pedig az osztrák gazdák helyzete iránt érdeklődnek, tudják, hogy ebből a táborból komoly tiltakozás a mezőgazdasági termékek árának emelkedése ellen fel nem hangzott. Ellenkezőleg, a gazdák túl a Lajtán, mióta az új vámtarifa életbelépett, jobban érzik magukat, nem csupán azért, mert gazdaságuk jövedelme emelkedett, hanem azért is, mert tudják, hogy ez saját erőfeszítésének édes eredménye. E tudat bizalmat és reményt önt beléjük, mire éppen ugy szükségük volt, mint nekünk.

Ez a helyzet egészen természetes és szinte lehetetlennek látszik, hogy másként legyen. A merkantil sajtó azonban vállalkozik még az elérhetetlenre is, ha ezt azoknak érdeke parancsolja, akiktől függ s akik mögötte állanak. Bizonyos eredményeket tud is felmutatni. Pallavicini Sándor örgrófnak, az algyői uradalom boldog tulajdonosának az a cikke, mely az agrártörekvések ellen a multkor a vezető bécsi újságban megjelent, eléggé bizonyítja ezt. Az így elért siker sarkantyuzta úgy látszik az élelmes újságszínalót, hogy ezen a nyomon haladva, új erőpróbákra készüljön. Legutóbb a buzaár nagyságával foglalkozva, előadja, hogy az utolsó negyven éven át a buza-piacz oly árakat, mint a mostani, felmutatni nem bír. Utal aztán arra, hogy ez az emelkedés kizárólag a vámoknak tudható be. Igyekszik bebizonyítani azt is,

hogy a belföldi fogyasztás milyen súlyos terhet kénytelen elviselni ezen a réven. Mikor mindezen túlhaladt és olyan okfejtéssel, mely a tájékozatlanokat zavarba ejtheti, bizonyította tételét, áttér a legfogasabb kérdésre és azt állítja, hogy mindebből igazán véve csakis a magyar gazdáknak van haszna. Az osztrákoknak nincs s azok máris kezdenek panaszkodni a nyomás miatt.

A czélzat tiszta és világos. A monarchia két felének gazdái egyesülten képesek voltak keresztülvinni oly rendszabályokat, aminőkről előbb álmodni is alig merettek volna. A merkantilista világot fenyegeti az a lehetőség, hogy ezekhez az eredményekhez az agráriusok ujakat fognak csatolni, ami persze veszedelmes lehet a féltékenyen őrzött fölényre nézve. Ennek tehát ellent kell állni minden erővel. Össze kell vesztíteni, ha csak lehetséges cis és transzlajtánia gazdáit. Ez azonban nem fog oly könnyen menni.

Amennyiben azonban nálunk is felhangzik a panasz az önző és kapzsi agráriusok ellen, kötelességünk e kérdésel foglalkozni.

Mindenekelőtt nem igaz, hogy a buza árát kizárólag a vámok emelték. Ha így állana a dolog, akkor az Egyesült-Államokban, amelyeknek termékét az európai vámok visszaszorítják, igen alacsony árakat kellene jegyezni. A dolog azonban éppen nincs így s magának az illető újságnak cikkirója kiszámítja, hogy New-Yorkban a buza ára 1907 január 1-től ez évi május 15-ig kereken 10 koronával emelkedett. Pedig az Egyesült-Államokban

nincsen tiltó gabonavám. Ehhez csatolhatnánk még más adatokat is, melyek azt bizonyítják, hogy a buza ára az utóbbi időben világszerte felment vagy emelkedőben van. Ezzel a ténynyel szemben porba hull az az állítás, mintha itt csakis az agrárvámok volnának bűnösek.

De nem szabad felednünk azt, hogy a fogyasztóközönség, melyet állítólag az új vámrendszer oly nagy mértékben nyom, maga részéről ezt az árat mégis csak megfizeti. Bizonyos, hogy van neki miből. Már pedig, ha helyzete annyira rosszabbodott volna, mint a tulsó oldalon állítják, akkor erre egyszerűen képtelen lenne. Mi magunk részéről számos idevágó jelenségnek megfigyelése alapján merjük azt állítani, hogy habár a gabona nagy ára sok panaszra ad okot, ez nem idézi elő az egész közgazdasági élet rosszabbulását. A helyzet ma jobb, mint pár év előtt. Csak nemrég volt alkalmunk olvasni a budapesti angol főkonzul jelentését, amelyben kimondja, hogy hazánk gazdasági fejlődése egészséges. Csödesetek alig fordulnak elő s utal arra is, hogy az amerikai válság hullámai milyen kevéssé zavarták meg hazánk közgazdasági életét. Körülbelül ugyanez áll Ausztriára nézve is. A bankok kimutatásai, a betétek emelkedése, a nagy beruházások, az élénkülő forgalom mind erre mutatnak. A vámtarifa, amint arra a multkori gyűlésen is utaltunk, nem csinált rosszat és habár hatására nézve nálunk részleges kutatások tudomásunk szerint nem történtek, merjük ugyanazt állítani, ami Svájcra nézve ki van mutatva.

Megjelent

Tavaszi szőlő, kertmivelési és háztartási árjegyzékünk

duz tartalommal.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Hasonlóképpen legújabb
megjelent géposztályunk árjegyzéke.

ADRIANCE aratógépek,
mindennemű
talajmivelő eszközök
legelső minőségben.

Mai számunk 20 oldal.

Az ottani paraszttükárság, amely, élén Lour-ral igen számottevő gazdasági és politikai tényező, kiszámította, hogy a svájci munkás az új vámtarifa óta jobb helyzetbe került, mert igaz ugyan, hogy többet kénytelen kiadni, de bevétele nagyobb mértékben emelkedett, mint emelkedtek kiadásai. *Az új vámtarifa úgy reá, valamint a fogyasztók nagy tömegére nézve is elnyit és hasznot jelent.**

Nem vettük észre, hogy valaki ezt a komoly kutatáson alapuló eredményt megczáfolni igyekezett volna. Állítjuk, hogy mi is körülbelül hasonló helyzetben vagyunk és pedig annál is inkább, mert nálunk a nemzet nagy tömege a földből él. 10—15 évvel ezelőtt a lehető legalacsonyabb gabonaárak mellett a magyar közgazdaság a teljes pangás képét mutatta és bizony Ausztriában sem tárult elénk oly biztató kép, mint amivel ma odaát dicsekesznek. A gabona nagy ára, ha egy darabig a fogyasztók egyes rétegeire nézve nyomasztó is, egészben véve nem a hanyatlást, hanem reánk nézve a határozott emelkedést jelenti. Ezt nem tagadja a Neue Freie Presse sem s a lehetetlenségre vállalkozik, mikor azt állítja, hogy ami nekünk használ, az az osztrák gazdáknak árt. Tudniillik az, hogy drágábban tudják termékeiket eladni. Valóban tudatlannak és tájékozatlannak kell hogy tartsák az osztrákokat, ha azt hiszi, hogy ezeket el fogják hinni s ez alapon velünk a közös ellenségnek a merkantilistáknak örömeire mielőbb harcra szállanak.

A gabona árának emelkedésére nézve a vámtarifa kétségkívül befolyt, de emellett nagy hatása volt reá a fogyasztás emelkedésének is. Ha a monarchiában a gabona ára nagy, annak oka az is, hogy sok kell belőle, a munkás többet, sőt jobbat fogyaszt, mert többet keres. Bizonyíték erre az is, hogy a finomabb fajta lisztet ma jobban keresik, mint valaha. Napról-napra emelkedik a luxus, amint azt bárki is észreveheti. Ez azonban a merkantilistáknak nem fáj, hisz ebből élnek. Azoknak azonban, akiknek kedves az igazság és pedig az egész igazság, el kell itélni azokat a törekvéseket, melyek szét akarják robbantani azt a gazdasági politikát, mely véde a nemzeti munkát,

* Der Einfluss des neuen Zolltarifes auf die Lebenshaltung der schweizerischen Bevölkerung. Bern, 1908.

bővebb keresetet ad a dolgozóknak s így lehetővé teszi a fogyasztásnak alig remélt fejlődését, amivel az egész gazdasági életnek rég várt fellendülése jár. A régi egyoldalú politikával leszámoltunk s hozzá egyhamar nincsen kedvünk visszatérni, bármennyire fáj is ez némelyeknek.

Elmélkedések a birtokpolitikai törvény tárgyában.

Irtá: Zselénski Róbert gróf.

I.

Egy igen jó fejtegetéseket tartalmazó francia bölcsészeti munkában, ha jól emlékszem „Le Bon”-tól azt olvastam, hogy sokkal gyakrabban találkozunk szociálista eszmékkel a középosztályokban, mint a népnél. Ezek, előbbiek között gyorsan és ragályszerűen terjednek. Bölcselők, irodalmárok és művészek engedékenységgel követik a mozgalmat. Színházak, könyvek, képek egyre jobban hajlanak egy könnyteljes és szentimentális szociálizmus előtt, mely irányzat erősen emlékeztet azon emberiség szeretetre, mely a francia forradalom előtt a vezető osztályokat inficiálta. A nyaktól hamar emlékébe hozta ez utóbbiaknak, hogy az életérti küzdelemben nem mondhatunk le a védelemről anélkül, hogy egyszermind áldozatul ne vigyük életünket is. Tekintve, hogy milyen kedélyesen engedik meg a jelenlegi vezető osztályok, hogy fokozatosan lefegyvereztessenek, a jövő történése csak megvetést fog érezni belátásuk hiánya tárgyában és sorsuk felett nem fog sopánkodni. Mikor egy növekedő kisebbségnek lármájára és követelésére valami eszmény teljesítése érdekében a válasz csak passzivitásból áll, biztos lehet mindenki, hogy a kisebbség diadala nem sokáig fog késni.

Évek óta foly nálunk egy lármás kisebbség részéről egy hajsza, melynek célja a magyar birtokososztály helyzetének tarthatatlanná tétele. Az egész sajtó, kevés kivétellel, támogatja a nagy- és középbirtok (természetesen egyelőre csak nagybirtokról irnak) elleni irányzatot és a sajtónak az az elenyésző csekély része, mely nem segédkezik ez áramlatnak, sem tud ellene küzdeni, mert lidércnyomás-ként hat arra a sajtó nagy többségének befolyása következtében kifejlődött hangulat.

A közelmúltban a földbirtokos osztály elleni bujtogatásnak egyik legkimagaslóbb alakja Vészi József volt, ki valódi zsidó fanatizmussal irt legalább egy évtizeden keresztül a birtokososztály ellen. Hogy milyen hálás dolog Magyarországon a födbirtokososztály ellen izgatni, legjobban bizonyítja, hogy Vészi József ur nagy politikai szerepet játszott a Széll-, még nagyobb a Fehérváry-kormány idejében, a jelenlegi Wekerle-kormány pedig egy feltűnően jól dotált színekurát teremtett számára, természetesen magyar állami pénzen, Berlinben.

Egy másik alakja a birtokososztály elleni

hajszának bold. Beksics Gusztáv volt. Ez nem irt ugyan olyan gyűlölettel, mint Vészi József ur, de ő is osztozott abban a nézetben, hogy a birtokososztály áll utjában Magyarország fejlődésének és hogy megszabadítsa ez impedimentumtól hazáját, indítványozta a birtokosságnak áttelepítését a nagyobbbrészt szántóföldekből álló sík vidékről az erdőborította hegyes vidékekre.

Mint a legtöbb theoretikus álmodozó radikális, elfelejtette kiszámítani, hogy mennyi erdő áll rendelkezésre a cserére. Mert ha fordult volna a statisztikához, hamar átlátta volna, hogy tervezete egy képtelenség, tekintetbe véve, hogy átlagban legalább tíz hold hegyes erdő felel meg egy hold középmínőségű szántónak.

A régi római társadalomnak is voltak Vészi- és Beksics-féle alakjai és politikusok, kik ezeket tanait fölkapva, azokat megvalósították. Így megrázkódtatta a birodalmat Stolonnak, Sextiusnak és a Gracchusoknak agrárszociálisták, mely minden czivis födbirtok területének nagyságát limitálta és mely az ekképp szerzett földet a szegények között osztotta föl. A Gracchusok idejében elvállalta az állam ingyen táplálását is minden szükségét szenvedő lakosnak. Ezen intézkedéseknek következményei voltak Marius, Sylla szereplései, a polgárháborúk, végre pedig az arisztokratikus alkotmányú és agrárjellegű római köztársaságnak megszűnése és keletkezése a demokratikus merkantilis irányú római császárságnak, vándorlása a hatalomnak a vidéken lakó földbirtokosok kezébe, idejüknek java részét a városokban töltő bankárok, nagypárosok, nagykereskedők és politikusoknak márkába.

Egy hasonló folyamat foly jelenleg világszerte és ez irányú egyik buzgó munkásává szegődött nálunk Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ur legújabb törvényjavaslatával: „A telepítésről, az ingatlanfeldarabolásról és egyéb birtokpolitikai intézkedésekről”.

A földművelést egy hadsereghez szeretem hasonlítani és épp úgy, mint ez utóbbi nem tud meglenni tiszttal és táborszernagy nélkül, épp úgy nem tudok elképzelni egyensúlyban álló gazdálkodást és agrárirányú nemzeti fejlődést közép- és nagybirtokosok nélkül. Ez utóbbiakat elszórvá akarom látni az ország egész területén.

Ha tehát effektuálható is lenne boldogult Beksics Gusztáv eszméje, még akkor is agrarkatasztrófára vezetne, mert megfosztaná az egész síkvidék gazdáit természetes vezetőiktől, a közép- és nagybirtokosoktól.

A jelen korszak társadalmi és közgazdasági fejlődéséről nem lehet írni anélkül, hogy a zsidóság bámulatos szerepléséről meg ne emlékezzünk.

A merkantilis, antiagrár irányzatnak legerősebb előmozdítója, támogatója a zsidóság.

Találunk ugyan lelkes zsidó földbirtokosokat, van igen sok kitűnő zsidó gazda, de ezen kivételek nem érvénytelenítik a szabályt, mely az, hogy az antiagrár irányzatnak leghatalmasabb zászlóvivője a zsidóság.

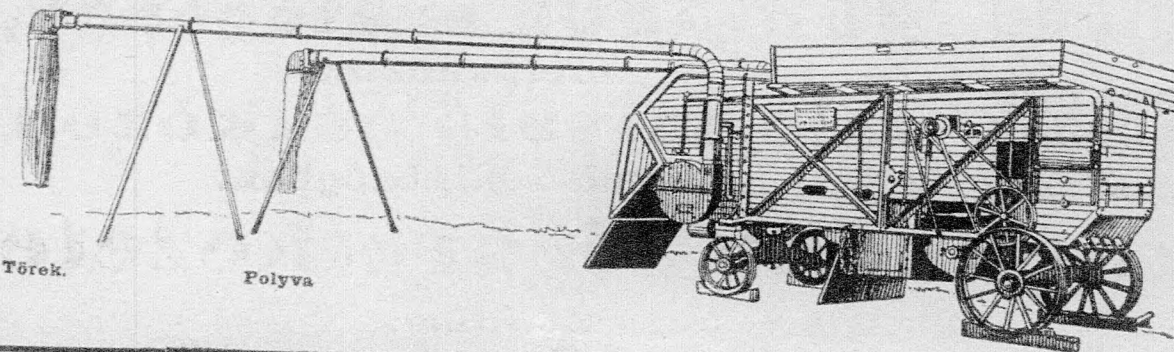
A népfajok tulajdonságait két főforrásból meritik: az egyik a vallás, a másik az a be-

Szabadalmazott polyva- és törek-elfuvó készülék minden irányba forgatható karokkal.

Nagy munkás-megtakarítás!
Kényelmes portalan cséplés! Pormentes tiszta polyva!

Legtökéletesebb rendszerű

gőzcséplőkészletek

Szabadalmazott WELGER-féle

**SZALMAPRÉSELEVÁTOROK,
UTIMOZDONYOK.**

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

**Részvénytársulat Budapest, VI.,
Váci-ut. 19.**

Jutányos árak. Kedvező feltételek. Teljes jótállás.

száv volt. Ez nem mint Vészi József a nézetben, hogy Magyarország fejlődése az impedimentumok a birtokosságok és szántóföldekből állította hegyes vidékekre.

Chamberlain H. S. „Die Grundlagen des XIX-ten Jahrhunderts“ című munkájának 450-ik oldalán azt mondja, hogy a Talmudban a következők olvashatók: „Aki száz forinttal kereskedik, az mindennap pecsenyét ehetik és bort ihatik, aki száz forintot a földbe fektet, annak káposzta és kelkáposzta jut. Sokat kell neki kapálni, virrasztani és emellett sok ellenséget szerez. Mi pedig arra vagyunk teremtve, hogy Istent szolgáljuk és magunkat fájdalom nélkül tápláljuk.“

Hogy a zsidóság helyzete az európai, észak-afrikai és nyugatázsiai népfajok között az utolsó kétezer év alatt ezt a népet a kereskedelem, ipar felé irányította és visszatartotta a földmíveléstől, ez köztudomású.

Tehát vallás és történelmi evolúció tette a zsidóságot kiválóan merkantil irányúvá és anti-agrárrá.

Csoda-e tehát, ha nálunk, hol olyan nagy és egyre rohamosan növekvő a zsidóság befolyása sajtóra, irodalomra, művészetre, politikára, nem is szólva a többi kereseti ágaktól, oly mérvben fejlődik a földbirtokososztály elleni ellenszenv.

Ugy rémlik előttem, hogy a magyar földbirtokos sem tud már ellenállani azon tanoknak, melyeket hozzávetőleg egy negyedszázad óta füleibe kürtölnek és kezdi elhinni, hogy valójában egy here, ki útjában áll a nemzet fejlődésének és keleti fatalizmussal türte, hogy az állam kezdetben intézkedéseivel (regálék megváltása, cselédtörvény, adótörvények stb.) károsítsa a földbirtokososztályt, megnehezítse a gazdálkodást, szaporítsa a földadóterhet és most tünni készül, hogy az állam gyámság alá helyezze, részben kisajátítsa birtokait (a telepítésről, az ingatlanfeldarabolásról és egyéb birtokpolitikai intézkedésekről szóló törvény).

Másképp nem tudom megmagyarázni magamnak azt a hallgatást, melylyel a földbirtokososztály Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter urnak legújabb koncepcióját, a már többször említett birtokpolitikáról szóló törvényjavaslatot fogadta.

A földmívelésügyi miniszter urnak motivumait azonban érteni vélem. Sokan szeretnek kényelmesen az árral uszni és nem vetik meg a népszerűséget sem. A modern áram által kényelmesen ringattatik és népszerű az, ki egyre a kisember érdekében szót emel.

Mindenki tudja, ki nyitott szemmel járja be a vidéket, hogy rendszerint a birtokososztály között legjobb dolga van a negyedtelken felüli parasztszótálynak és a nem birtokos mezőgazdasági munkások körében legjobban van szituálva a jól kezelt nagy- és középbirtokokon dolgozó cselédség.

Vannak természetesen kivételek. Például ott, hol az állam, a törvényhozás megengedte nem-bánomtságával, hogy uzorások, koresmárosok, szatócsok, gépgyári stb. ügynökök kizsákmányolják a földmívelőosztályt kevésbé ellentállóképes részeit, ott nagy eladósodást tapasztalunk a parasztszótály között is, de átlagokban beszélni állíthatjuk, hogy az agrár-köröknek legjobban szituált tagjai a birtokos

parasztszótály és az uradalmi cselédek, hogy legrohamosabban enyészik a középbirtok, azután a nagybirtok, hogy pedig a közép- és nagybirtok apadásával kisiklik a mezőgazdasági munka alkalmi a zsellérek és gazdasági munkások lábai alól.

Tehát merő tudatlanság vagy népszerűség-hajhászat alapja annak az agrárközgazdasági politikának, mely szülte a bírálatom tárgyává lett „A telepítésről, az ingatlanfeldarabolásról és egyéb birtokpolitikai intézkedésekről“ szóló törvényjavaslatot.

Európának csak két nagy állama küzd több-kevesebb sikerrel az anti-agrár-radikalizmus és szocializmus ellen: Angolország és Németország.

Miért? Mert ott még igen sok birtok a nagy- és középbirtokos kezén van.

Az angol földtulnyomó része nagy- és középbirtok és majorátus. A birtokeloszlás Angolországban a következő:

400 peer (hercegtől le báróig)---	bir	5.728,979	angol holddal
1238 nem peer nagybirtokos (3000 holdtól fölfelé) ---	"	8.497,699	" "
2529 squire (1000 holdtól 3000 holdig)---	"	4.319,271	" "
9585 nagy yeoman (300 holdól 1000 holdig)---	"	4.772,627	" "
2442 kis yeoman (100 holdtól 300 holdig)---	"	4.144,272	" "
217,049 kisbirtokos (1 holdtól 100 holdig)---	"	3.931,808	" "
703,289 cottager (1 holdon alól)---	"	151,148	" "
14,459 (1 korona, kaszárnyák, börtönök, világítótoronyok stb. ---	birnak	165,427	" "
vallási, nevelési és filantropikus testületek ---	"	947,655	" "
kereskedelmi, ipari és egyéb vállalatok ---	"	330,468	" "
Nem termő ---	"	1.524,624	hold
Összes terület ---			34.528,974 angol hold

Németországban pedig egyre engedélyeztetnek majorátusalakítások.

Ugy Nagy-Britanniában és Irlandban, mint Németországban a radikalizmus csak mellékutakon, cselével volt eddig képes egy korlátolt területre szoruló nagy- és középbirtokellenes agrárpolitikát érvényesíteni, tudniillik nemzetiségi veszély ürügye alatt az utóbbi Pozenben, az előbbi pedig Irlandban.

Nálunk egész nagy területekre kiterjedőleg nincsen már se közép-, se nagybirtok. Mindkét birtokkategória erősen fogy és mégis időszerűnek találja a földmívelésügyi miniszter ur 120 millió korona állami pénzzel az elaprózódási folyamatot még fokozni. A nagy- és középbirtok, ha jól kezeltek és igen sok egy majorságilag, mint bérlet útján jól, sőt igen jól kezelt birtok van Magyarországon, ismétlem, a nagy- és középbirtok, ha jól kezeltek, átlagban többet terem holdanként, mint a kis- és törpebirtok, több embernek ad megélhetést, többet ér az országnak.

A nemzet elleni véték tehát állami segédkezet nyújtani a nagy- és középbirtok földarabolásának. Ha már az állam mindenképp belé akar kontárkodni az agrárfejlődésbe, inkább azon legyen, hogy gátat vessen a földtulnyomó elaprózódásának, mint ez történik, a balsikerű pozeni nemzetiségi okokból megindított telepítési akciónak kivételével, a német birodalomnak több országában.

Angolországban veszély nélkül engedheti meg magának a radikalizmus a parcellázásnak törvény útján való kísérletezését, miután, mint a statisztikából láttuk, a földnek tulnyomó része

nagy- és középbirtokosok tulajdona, kiknél az örökösödést a majorátusi rendszer uralja.

De nálunk, ha úgy foly tovább a birtok-elaprózódás, mint az utolsó negyed században, azt hiszem, hogy állami milliók beleavatkozása nélkül is egy félszázad múlva alig lesz már közép- vagy nagybirtok.

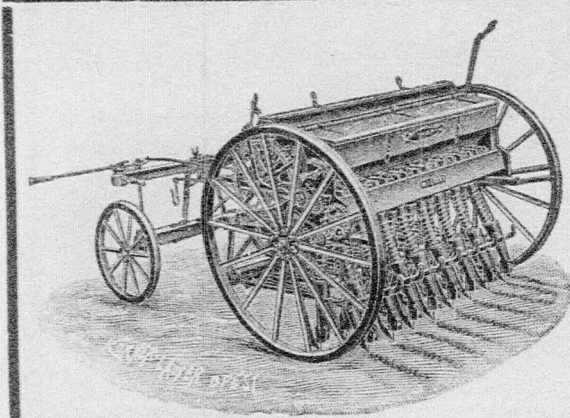
Előbb kifejtettekből nem azt akarom következtetni, hogy egy országnak földbirtokossága csak nagy- és középbirtokosokból álljon. Okvetlen szükség van egy gazdag majorátus-szerű öröklési jog alapján álló parasztszótályra és aminő agrárbajnak tartom a nagy- és középbirtok fölaprózását, épp oly károsnak tartom, ha parasztszótályt összevásároltatik, főképp ha nem földmívelők birtokába vándorol.

A radikalizmus által olyan nagy előszeretettel csitált mondása Tacitusnak: „Latifundiae perdidit Romam“ távolról sem azt jelenti, mit abból kimagyarázni szeretnek, hogy Rómát tönkretették a nagybirtokok. A római nagy- és

középbirtokosokat tönkretették a római agrár-szocialisták és az ezeknek szereplését követő forradalmak. Miután gazdag ember mindig volt és mindig lesz a világon, a zavarból keletkező városi vagyonos osztály összevásárolta a földet a vezérek nélkül hagyott és a forradalmi idők alatt elszegényedett parasztszótálytól és abból sok esetben vadászterületeket alkotott. Nem igen lévén a vagyonos városi osztály érdekelve, jövedelmez-e a föld vagy nem, szabadkereskedő volt és természetesnek találta, hogy Rómát és a többi városokat Észak-Afrika, Egyiptom, Ázsia lássa el kenyérrrel és hussal. Ezek azok a latifundiumok, melyek Tacitus mondása szerint Rómának bukását okozták, nem pedig a jelenlegi európai közép- és nagybirtokosoknak leg-többnyire jól, sokszor kitünően kezelt birtokaihoz hasonló nagy- és középbirtokok.

Eddig az állami hatalom a legnagyobb érdek nélküliséggel szemlélte a volt urbéresek pusztulását ott, ahol züllésnek indultak (mert az ugynevezett hegyvidéki akciókat komoly ember nagyon komolyan még sem veheti). Most sem akarja megmenteni a létezőt, hanem ahelyett, hogy törvényt hozna a volt urbéres birtokának hathatós védelme érdekében, benyújt egyet, mely siettetni fogja a nagy- és középbirtok elaprózódását és elő fog mozdítani egy fölötte gyenge, össze-vissza szedett elemekből álló földdel bíró osztályt a képződését, mely igen jó elem lesz majdan valódi latifundiumok képződésére.

(Folyt. köv.)

Szab. „Rekord II.“ sorvetőgép

Lozonczi gyártmány.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Hívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körút 32. szám.

nyba
karokkal.
szletek
ER-féle
ÁTOROK,
NYOK.
gi Gépgyár
dapest, VI.,
czi-ut 19.
Teljes jótállás

Munkásügyek. Szociálista mozgalmak.

A munkanélküliség problémája. Angliában egyre nagyobb arányokat ölt a munkanélküliség kérdése. A hatalmas munkáspárt, amelyben nem igen van nemzetközi érzelem, mindent elkövet, hogy a munkára való joggal segítsen a szerencsétlen embereken. Már megemlítettük, hogy a berlini és londoni tüntetések miatt maga az angol kormány vette a kezébe az ügyet. A munkáspárt azonban még tavaly benyújtott *Workmeins' Unemployed Bill* cím alatt egy törvényjavaslatot, amelyet azonban elvetett a parlament, költséges volta miatt.

Az agitáció azonban tovább folyt a munka jogáért s a parlamenti munkáspárt újra benyújtotta az erről szóló törvényjavaslatot. Az ez idei javaslat azonban mégis több fontos pontban eltér a mult évitől. Így a munkára való jogot most azon személyekre korlátozzák, akik hat hónap óta az illető helyiségben laknak és legalább az utolsó hat héten vagy teljes munkanélkül vagy pedig a szokásos munkaóráknak legfőbb egyharmadát voltak munkában. Ennél sokkal lényegesebb módosítás az, hogy a mostani javaslatban elesik az a klauzula, mely az így hatóságilag alkalmazott munkanélküliek számára szakszervezeti bérek fizetését írta elő. E helyett most külön testületek föllállításáról gondoskodik a javaslat, melynek föladata lenne a bérek mindenkori megállapítása. A testületekben azonban a szakszervezetek képviselőinek is helyet kell adni. E módosítások megtétele azért jelentős, mert azt mutatja, hogy a munkáspárt tényleg reméli, hogy a részletekben tett eredményekkel a parlamentnek elfogadhatóvá teheti a javaslat alapvető intézkedéseit.

Londoni jelentés szerint a parlament szimpatikusan fogadta a javaslatot, sőt nem szociálista képviselők is érveltek mellette és elfogadásra ajánlották. A törvénytervezet azonban újra megbukott. A szervezésnek az volt az eredménye, hogy a javaslatot 228 szavazattal 115 ellenében második olvasásban elvetették. Azonban a munkáspárt szerint 115 szavazat ily javaslat mellett oly eredmény, melyre a munkáspárt joggal büszke lehet, mert azt mutatja, hogy nemcsak a munkáspárt és a szakszervezeti csoport, hanem 67 polgári — radikálisok és irek — a javaslat mellett szavaztak. Azonban, noha a javaslat elleni többség 167-ről — mert tavaly annyian szavazták le — 113 szavazatra csökkent, mégis meglehetősen világos, hogy a javaslat immár elérte a parlamenti népszerűségének a tetőpontját. Arról azonban meg van győződve a munkáspárt, hogy a jövőbeli szavazásoknál alig lesz lehetséges ennél több szavazatot a javaslat mellé csoportosítani. Eszerint tehát egyelőre le kell tenni arról a reményről, hogy Angliában törvénybe iktassák a munka jogát. Nincs kizárva azonban, hogy alkalmasabb időben és szerencsésebb körülmények között a törvényjavaslatnak egy újabb benyújtása sikerre fog vezetni.

Szigorúság a kivándorlókkal szemben. Természetesen Amerikáról van szó, ahol most

mindent elkövetnek, hogy a felesleges munkaerőt visszaszorítsák az új világrészbe való bevándorlástól. *Ellis Island* főbevándorlási éléről távozott az engedékeny és jószívű *Watshorn* s helyébe *Taft* elnök, a sziget egykori főnökét, a szigorúságban és kegyetlenségéről ismeretes *William Williams*ot nevezte ki. Ennek az urnak a legfőbb kedvtelése az, hogy ezrével küldeti vissza hazájukba a mindenüket kockára tett és kiköltekezett munkásnépet. A legfőbb ok pedig az állítólagos betegség eltitkolása. A megbetegedés pedig, tekintve a hosszú tengeri utat, gyakori eset. Sokszor muló, rövid lejáratu betegségek miatt is visszakényszeríti az utasokat.

A bevándorlási politikában beállott szigorúság bevándorló honfitársainkra és a más ott élő magyarokra természetesen igen kellemetlen. Ezt pedig az okozza, hogy sokkal szigorubb a bevándorlási törvény magyarázata, mint eddig volt. A deportálás, az internálás napirenden van. Szóval nem lehet oly könnyen kikapni a megérkezőket, mint eddig, ha csak azok nem felelnek meg mindenképpen a legmesszebbmenő követelményeknek. Az új főnök egyik nevezetes intézkedése különben az, hogyha a kivándorló olyan betegséggel érkezik Amerikába, mely záros határidőn belül gyógyítható, — ezt azonban csak a legtrikább esetben konstátálják — csak az esetben kerül amerikai kórházba és nem deportáltatik, ha amerikai hozzátartozói előre fizetik a kórházi költséget hat hétre, napját két dollárral számítva. Eddig elég volt, hogyha valaki jótálljon s nem volt baj, hogyha nem is lehetett rajta behajtani a költséget. Ezt az elnézést most már nem gyakorolják. Jó lesz ezt a már mindenáron kivándorló magyaroknak is megjegyezni és óvakodni attól, hogy az indulási kikötőben leplezzék az ottani orvos elől a bajukat, mert aztán *Ellis Island*on az alaposabb vizsgálat alkalmával kerülnek bajba.

Daczára az amerikai rossz gazdasági viszonyoknak és a bevándorlási ügyek szigorú kezelésének, a magyarok ezrei még mindig egyre vándorolnak az ismeretlen világ felé. Szomorú jelenség, hogy annyi munkabíró ember, ki itthon tisztességes keresethez juthatna, könnyelműen hazát cseréli. Az Amerikába való bevándorlás a legutóbbi jelentések szerint még mindig emelkedőben van és nyári időszak éppenséggel nem tartja vissza a munkásembert, hogy mindenét kockáztatva, elvitorlazzék Amerikába.

Ezt bizonyítja az a washingtoni jelentés is, mely szerint a folyó évi április havában 116,754 bevándorló érkezett oda, akiknek több mint a harmada olasz volt. Másodsorban lengyelek lepték el az új világot, míg harmadik helyen a svédek állanak. Igen érdekes azon kimutatás, amelyet a washingtoni statisztikai hivatal a bevándorlásnak 1908 július 1-től 1909 február hó végéig terjedő időszakáról közöl. Ez idő alatt 61,000 olasz, 38,000 zsidó, 30,000 német, 29,000 lengyel, 22,000 angol, 15,000 magyar, 14,000 ájris és 13,000 svéd jött Amerikába. A bevándorlók közül 42,759-en magasabb szellemi intelligenciával bírtak, míg 159,173-an tanult iparosok és munkások voltak.

Az első szociálista állam. Mint tudjuk, Ausztrália eddig arról volt ismeretes, hogy a világ legnagyobb szociálpolitikai kísérleti telepe

volt. Most a szövetségi parlamentben a szociáldemokrata többsége igen jelentékeny lett, úgy hogy az új miniszterium tisztán szociálista politikusokból alakult meg. A kormányra most az a nevezetes föladat hárul hogy megkísérelje gyakorlati végrehajtását annak a programnak, amelyet az ausztráliai szociáldemokraták a saját viszonyaik között föllállítottak. Ezt a programot, a nagy győzelmet megelőzően, a *Brisbane*-ban, tavaly nyáron tartott kongresszusokon formulázták.

Az ausztráliai nemzetközi szociálista program csodálatos módon igen csattanós feleletet ad arra a kérdésre, hogyan képesek a szociáldemokraták megvalósítani *sarkalatos elveiket*, ha egyes országban kormányra jutottak?

Például a brisbanei nemzetközi szociáldemokrata program első és legfőbb pontja szinte hihetetlen és szenzációs. A következőképpen hangzik:

Ausztrália számára meg kell őrizni az olyan ország karakterét, amelyet fehér emberek népelelnek.

A nemzetközi szociáldemokrácia tehát, első győzelme alkalmával, fölveteléstül olyan elvet állít föl, amely minden lehet, csak *internacionális nem*. Ez a pont kétségkívül a fajgyűlölet jegyében született meg. Ne higye azonban senki, hogy Ausztráliát a feketék beözönlése fenyegeti. Ezekkel szemben még talán valamennyire megokolható volna az ausztráliai szociáldemokraták ellenzésére, mert azt állíthatnák, hogy a fekete alsóbbrendű faj. Azonban egy velünk európaiakkal és az ausztráliaiakkal szellemi és erkölcsi kvalitásban versenyző faj, a japáni az, amely ellen az ausztráliai szociálisták törvényekkel akarnak védekezni. A fürge és serény japániak mind sürűbben telepednek meg Ausztráliában: dolgoznak a gyárakban, művelik a földet, állattenyésztéssel foglalkoznak és élénk kereskedelmet üznek hazájukkal. Ennek a munkabíró, szerény igényű, ami annál nagyobb ambíciójú fajnak megjelenése és térfoglalása egy cseppet sincs inyére az ausztráliai szociáldemokratáknak s inkább elejtik az internacionális dicsőített elveit, semhogy faji uralmukat kockáztassák. Ime a világmegváltó eszmék, amelyek az emberek közt való különbséget akarják eltörölni, megsemmisíteni: így néznek ki a valóságban.

A program másik pontja védővamos tarifapolitikát sürget, a további a monopóliumok államosítását és a progresszív földadó behozatalát. Jól tudjuk, hogy a védővamos tarifarendszer éppenséggel nem nemzetközi szociálista gondolat, annyira nem, hogy ezt a reformot már az előző liberális kormány is tervebe vette és tökéletesen elő is készítette. A monopóliumok államosításához sem kell nemzetközi szociálista államalakulat: példa erre, mint tudjuk, Bécs városa, amely az összes privilegizált városi üzemeiket már régen községi kezelésbe vette. Ami pedig a progresszív földadót illeti, ez világszerte szerepel nemszociálistapártok programjában is.

Az ausztráliai szociálista kormány programjának egyik pontja az állami bank föllállításáról szól, tervbe van véve az általános munkásbiztosítás és a nők általános szavazati joga is. Az

A hazai viszonyokra legalkalmasabb aratógépek:

JOHNSTON könnyű marokrakói és kéveköttő-aratógépei.

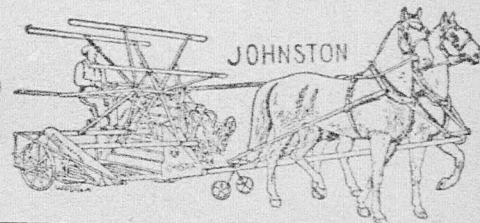
Dőlt gabonában is jó munkát végeznek. Egyszerű szerkezet, könnyű kezelés. Csekély vonóerőszükséglet és megbízható munkaképesség. Magyarországon több ezer Johnston aratógép van használatban. Mielőtt aratógépet vásárol, okvetlen kérje be ajánlatainkat.

Vezérképviselő és főraktár:

Bächer Rudolf, Melichár Ferencz

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

ben a szociál-
kény lett, ugy
án szociálista
ormánya most
gy megkísérleje
a programnak,
demokraták a
ak. Ezt a prog-
előzően, a Bris-
ongresszusokon

szociálta prog-
attanós feleletet
ések a szociál-
tatos elveiket, ha
ottak?

tközi szociál-
legfőbb pontja
s. A következő-

örizni az olyan
emberek népe-

ácia tehát, első
ésül olyan elvet
csak internacio-
túl a fajgyűlölet
e azonban senki
önlése fenyegeti,
lamennyire meg-
szociáldemok-
thatnák, hogy a
ban egy velük
kkal szellemi és
faj, a japáni az,
szociálisták törvé-
fürgé és serény
dnek meg Ausztr-
kban, művelik a
lkozna és élénk
Ennek a munka-
al nagyobb ambi-
térfigyelése egy
sztrálisták szociál-
k az internacio-
hogy faji uralm-
megváltó eszmék,
különbséget akar-
igy néznek ki a

védővamos tarifa-
a monopóliumok
v földadó behoza-
védővamos tarifa-
zetközi szociálta
gy ezt a reformot
ny is tervbe vette
ette. A monopó-
kell nemzetközi
példa erre, mint
az összes privilegi-
gen községi keze-
ogresszív földadót
el nemszociálisták

ormány program-
bank föllállításáról
alános munkásbizto-
avazati joga is. Az

kői és
gépei.

ó munkaképes-
ajánlatainkat.

utolsó pont azonban a legérdekesebb, amely összefüggésben van az elsővel s ráteszi a koronát erre a gyakorlati „nemzetközi” szociáldemokrata kormányzati programra. Ez a díszes passzus így szól:

Ausztráliai hajóhadnak és hadseregnek a szervezése és a kötelező katonai szolgálat behozatala.

A kommunizmus és a nemzetközi béke utópiái tehát már az első szociálta államban megdőlték. A világot megváltó eszmék a gyakorlatban nem váltak be! Tehát mégis letezik az emberek közt különbség. Ezek szerint tehát az első szociálta államban sincs emberi egyenlőség, nincs vagyonközösség, sőt antimilitarizmus sincs. Szóval, az ausztráliai szociálta kormány, ha kell, háborút is viselni fog.

Pedig Ausztráliában az előző liberális kormány nem látta szükségesnek, hogy Ausztrália is a fegyverkezés terére lépjen és nyakába vegye a militarizmussal járó rengeteg pénz- és vér-adót. A nemzetközi szociálisták pedig, amint kormányra jutottak, első dolguk imé a militarizmus meghonosítása. Hová foszlottak szét a hadseregellenes eszmék és törekvések?

A szociálta uralom megjötté tehát a háború veszedelmét idézte föl a békés Ausztráliában. A japánoktól való félelemben valóban nincs más mód, mint megtenni a kellő intézkedéseket egy esetleges japáni megrohanás visszaverésére. Hadihajókat kell építeni, meg aztán tengeralatti aknákat és kikötő-erőségeket. S ami eddig halatlant volt Ausztráliában, minden épkéz ab ifjunak katonai szolgálatot kell teljesítenie, hogy megtanulja azt a mesterséget, hogyan kell majd alkalomadtán a világot megváltó szent eszme, a nemzetközi szociálta elvek érdekében — le-mészárolni embertársait a csatatéren!

Sokat tanulhat a hívő nép az első szociálta állam példájától.

A szociálisták győzelme Dániában. A napokban voltak a képviselőválasztások Dániában. Az összes pártok a leghevesebb agitációt fejtették ki jelöltjeik érdekében.

Különösen a nemzetközi szociálisták mozgattak meg minden követ, hogy többségre jussanak. De megmozdult a polgári társadalom is, sőt VIII-ik Frigyes dán király nem röstellette a választás napján, az aarhusi mezőgazdasági kiállítás megnyitására személyesen agítani a szociálisták ellen.

A kihirdetett választási eredmény szerint azonban szomorúan tapasztalta a dán királyság, hogy a nemzetközi szociáldemokrata párti szavazatok összege 120 ezerre emelkedett s a párt képviselőinek száma 25 lett.

A dán polgári társadalmat megrendítette a választás eredménye s az irányadó körök keresik a módot a bajok orvoslására. A jelentés szerint a választás többi adatai a militarista, fegyverkezés, udvari párt teljes kudarcát jelenti. A kormány tagjai közül a pénzügyminiszter, igazságügyminiszter és a kereskedelemügyi miniszter megbukott a választáson.

A dán parlament ezek után aligha lesz munkaképes, mert a szociálisták mindent el fognak követni, hogy a kormánynak kellemtelenedjenek, aminek valószínűleg az lesz a következménye, hogy újabb választásokat rendelnek el, amely

alkalommal azután a polgári pártok a kormányhatalom segítségével erélyesebben fognak lépni a nemzetköziet ellen.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Impregnáció elmélete. 392. kérdés. Az impregnáció kérdéséről hallottam ezelőtt 10 évvel Cselkó tanár hipotézisét. Kérem, hogy megállja-e az helyét az állattenyésztési tudomány mai állása szerint? *K. J.*

Felelet a 392. sz. kérdésre. Amit Cselkó tanár ezelőtt tíz évvel az impregnáció elméletéről elmondott, az ma is úgy áll, ma sem lehet arról egyebet mondani. Ribot könyvében fel van jegyezve ugyan, hogy egy foltos afrikai számmal, illetőleg Quagga ménéll befedezett kancza, utóbbinak arabs ménell történt párzásából is a Quagga párzásból származó csikóhoz hasonló foltos csikót ellet, azóta sem történt azonban hasonló eset s így a feljegyzés valódiságát kétségbe merjük vonni, annyival is inkább, mert semmiféle élettani magyarázatát a befolyásos átörökítésnek, vagyis az impregnációnak megadni nem tudjuk, hiszen minden alkalommal más és más női pete termékenyített meg, amelynek semmi köze sem volt az előbb megtermékenyített petéhez. Annak dacára sokan hisznek az impregnációban s pl. az angol is szívesebben fedeztetli kanczáját mindenkor egy és ugyanazon ménell. A magyar tenyésztőknek azonban nincs niért fájjon a feje az impregnáció miatt, mert az tényleg csak elmélet, melynek a gyakorlatban semmi jelentősége sincs. *csy.*

Csiperkegomba szárítása. 393. kérdés. A champignon-gomba alkalmas-e a szárításhoz? Ha igen, szíves utbaigazítást kérek, hogy miként kell azt szárítani? *W. S.*

Felelet a 393. sz. kérdésre. A csiperkegomba (Champignon) aszalásra alkalmas. Erre a célra azonban csak a javát kell kiválogatni, azokat tudniillik, melyek még fiatal, hártvas, melyeknek a kalapja alul még nem nyitott széjjel, hanem reáborul a gomba tönkjére. Aszalásra csak a gombák kalapja használható, melyet erre a célra közvetlenül a kalap alatt levágunk a tönkjéről. Az így levágott kalapok vagy egészében, ha kicsinyek vagy két-negyfelé darabolva, ha nagyobbak, fonalakra fűzve vagy cserényekre rakva, sütőkemencében vagy a takaréktűzhely sütőjében aszalhatók meg. Megjegyzem, hogy az aszalás erre a célra szolgáló aszalón, pl. a különböző nagyságban szerezhető Ryder-fele aszalón is végezhető, feltéve, hogy az aszaló beszerzéséből eredő tetemes költség abból a haszonból, melyet tisztán gombaaszalással eredményezhet, megtérülhet. *F. K.*

Keszthelyi keverék. 394. kérdés. Miből áll az őszi keverék és nem kell-e feltétlenül alája trágyázni, nem egészen sovány talajba teszem, mennyit kell vetni katasztrális holdanként a keszthelyi keverékből?

Lehet azt már ősszel is nyerstakarmánynak kaszálni és ha igen, még tavasszal ad-e egy kaszálást? Hol lehet beszerezni? *W. I.*

Felelet a 394. sz. kérdésre. A keszthelyi keverék az őszi rozsnak és őszi repcének kevert

vetéséből áll és egyrészt későn ősszel, másrészt korán tavasszal van hivatva takarmányt adni.

1. Vetés az őszi takarmányozásra. Augusztus dereka táján (ha az időjárás ezt megengedi) elvetjük a rozst, kat. holdanként 50—60 kg-ot számítva s utána nyomban a repcét és pedig 10 kg-ot, még pedig 12 cm. sortávolságban, keresztben a rozsvetésre, ha utóbbi is sorvetőgéppel vetettük. Legjobb a területet két szakaszra osztani s a második szakaszt 7—8 nappal az első szakasz elvetése után bevetni. Ily módon október hó elejétől egészen a fagy beálltaig etethetjük ezen keveréket, mint késő őszi zöldtakarmányt.

2. Vetés a tavasi takarmányozásra. Ezen célból 40—50 kg. rozst és 5—6 kg. repcét, 12 cm. sortávolságban (az előbb említett eljárással) vetünk augusztus vége felé s még két részletben 7—8 napi időközben. Ezáltal elérjük azt, hogy a keverék hosszabb időn át lesz etethető, mert egy-egy vetés 2—3 hétnél hosszabb ideig nem takarmányozható, mert a repce megfásul.

Az ősszel lekaszált tarló áttelelésére nem számíthatunk, ez rendesen kipusztul; ezért kell a tavasi takarmányozásra külön vetéssel gondoskodnunk.

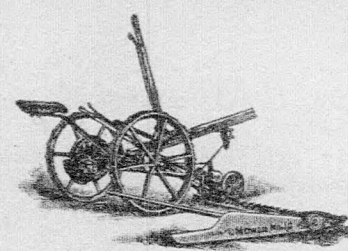
A talaj erőállapota mindenestre befolyásolja a termés sikerét; sovány talajban megfelelő eredményeket elérni nem fogunk, különösen a repcefeljedés szempontjából. Ha tehát istállótrégyát nem adhatunk, akkor műtrágyákkal kell segíteni és pedig kat. holdanként 150 kg. szuperfoszfátot és 70—80 kg. kénsvá ammóniakot a vetőszántás előtt kiszórva. Megjegyzem, hogy a rozso repcét etetés előtt 24 órával kell vágni, egynéhány óráig rendszeren feke szikkasztani s azután villahegyekre huzva, másnap reggel behordatni s eleinte több, később kevesebb szecskaival keverni, nehogy felfuudást okozzon. *K. K.*

Gőzeke fűtése tűzifával. 395. kérdés. Az őszi szántások egy részét bérelt ket lokomotív, úgy tudom 20-as Fowler-gőzekével végzem: eddig porosz kőszent (Carissen) használtam tüzelőanyagot, amelyért Drégelyi Palánk vasutállomásra alitva fizettem vagononként 300 koronát (150 korona a kőszent ab banya és körülbelül 150 korona a szállítás). Az állomárról a gőzekhez szállítás körülbelül 30 koronát tehet vagononként (100 métermázsá). Gőzfejlesztőképességet nem ismerem. Erdőben elég ölfá áll rendelkezésemre, minősége 50—60 éves cserfa, levágatott folyó év január havában. Minő árban lenne ezen cserfa erdei öle értékesítve loko-gőzeke, ha szent egyáltalán nem vennék, viszonyítva a 330 koronas kőszenthez, illetőleg bármely czimzetes kőszenthez, természetesen a körülbelüli fuvardíját hozzászámítva. Nalam egy erdei ölfá 4 méter hosszú, 1 méter széles és 1,2 méter magas. Lehet-e, illetve czélszerű-e a kőszent teljes mellőzésevel gőzekével szántani és miért nem használatos? Szükséges-e a 100 cm. hosszú fahasábot kétféle fűrészelni, mert ezen munka némileg megdrágítaná a fat? *Gr. S. Ö.*

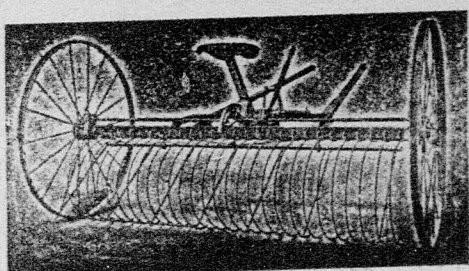
Felelet a 395. sz. kérdésre. Tűzifával gőzeket fűteni egyáltalán nem gazdaságos. Először

Rétliszéná, sarjú, löhere, luczerna és csalamádé kaszálására és gyűjtésére a legjobb és legmegbízhatóbb eszközök

Johnston 10-es számú fűkaszalógépe, szénaforgatógépe és teljesen acél önműködő kiváltású gyűjtőgereblyéi.

Legjobb anyag, legmodernebb szerkezet, szolid, tartós kivitel. Magyarországon sok ezer használatban. — Mielőtt kaszáló- vagy gyűjtőgépet vesz, kérje be ajánlatunkat.

Vezérképviselet és főraktár:

Bächer Rudolf, Melichár Ferencz Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

is a gőzeke tűzszekrénye kőszéntüzelésre készült, tehát aránytalanul sok fát emésztene az fel a szükséges gőzfeszély fenntartására. Azonkívül a kőszénrostélyt ki kellene farostélyra cserélni, ami kérdés, vajon a bérbe szántó gőzekénél kivihető-e? Végül a 100 cm.-es hasábokat nem 50, de 30 cm.-es darabokra kellene fűrészelni, mert az 50 cm.-es darab kezelése a tűzszekrény-

2. A tarlóföld megmunkálására (különösen homokos talajon) a tárcásborona kitűnő szolgálatot tesz. Közvetlen az aratás után használva s a két tárcás szárny legrészletesebb beállításával, a könnyű miveletű homokot 10—14 cm. mélyen megmunkálhatjuk s a szükség szerint adott 1—2 közbeeső boronálással porhanyóságot a vetőszántásig fenntarthatjuk. A

tos magtár építése, ellenkező esetben azonban ajánlatosabb a fagerendázat alkalmazása.

Kukoriczagórét leghelyesebb két, egymástól 15 cm. távolságban felállított, függőleges léczfalból készíteni, melyeknek magassága 35—4 m. s a lécztávolság 2 cm. A léczfalak alsó hosszgerendáit két sorban elhelyezett, kőből, téglából vagy betonból készített 0'80—1 m. magas lábakra kell elhelyezni, melyeknek cél-szerű távolsága 3 m. Minden második lábat legalább 2'2 m. hosszúra falazzuk, hogy azokra a göré falait szél ellen kitémasztó gyámfákat is rá lehessen állítani.

Görék két végén s ha hosszabbak, közepén is ajtók és lépcsők helyezendők el. Padozata hézagokkal készítenőd, hogy a szél jól átjárhassa. Tetőzeténél, mely bármely anyaggal lefedhető, 80 cm. ereszt alkalmazandó. Görék nagyságának megállapításánál 10 hl. csővestengerire 1 m² térfogat számítandó. *Groffits Gábor.*

Buzavetőmag minősége. 398. kérdés. 76 vagy 78 kg.-ost használják-e vető magul?

Sz. A.

Felelet a 398. sz. kérdésre. Általános elv, hogy a buza vetőmagja legjobb minőségű legyen, ami ugyanazon buzafajtánál, többek között a mag súlyában is kifejezésre jut. Ha tehát választanom kell a 76 és 78 kg-os buza között, akkor vetőmagnak utóbbiból fogok venni, feltéve, hogy tulajdonságaik máskülönben egyformák. *K. K.*

Szélmotor takarmányaprításhoz. 399. kérdés. Szecskaavágó- és daráló- esetleg répaavágó-gépek egyidejű hajtásához alkalmas-e, egy szélmotor; milyenek kell annak lenni, melyik czég készít ilyeneket? *C. R.*

Felelet a 399. sz. kérdésre. Takarmányos kamra hajtására, feltéve, hogy az illető vidéken van elegendő szél, teljesen megfelel egy 6 méter átmérőjű szélmotor. Mielőtt azonban a szélmotort beszerezné, tessék megírni, hogy a felállítandó szélmotor körül 200 méter távolságban mily magas a legmagasabb fa vagy épület, mert a szélkerék alsó peremének legalább 3 méterrel magasabban kell állania, mint a tőle 200 méter távolra eső legmagasabb tárgy csúcsának. Azonkívül meg kell figyelni, jár-e azon a vidéken elég szél és melyik az uralkodó szélirány. Tessék kérdéstevőnek ezeket

137. ábra. Katonák gazdasági oktatása. Állatbírálat.

ben nehézkes lenne. Fából körülbelül 3-szor annyi súly kell, mint a kőszénből. Pontos válasz csak akkor lesz adható, ha a fa felvágási és fuvarozási költségei is ismeretesek. *i. S. P.*

Csillagfürtvetés zöldtrágyának. 396. kérdés. 1. Mintegy 50 hold viágos homok fekete ugaromat felerészben istállótrágyával trágyázom meg, másik felét fehérvirágú csillagfürttel szándékozom bevetni. Kérem szives véleményüket, hogy június 20-ika körül nem késő-e ezt elvetni s szeptember elsején, esetleg augusztus végén alá lehet-e szántani? *B. A.*

2. Tárcás boronával megmunkált tarlóföld helyettesíti-e teljesen a szántást? *B. A.*
Felelet a 396. sz. kérdésre. 1. A zöldtrágyázás céljaira szolgáló csillagfürt június végén is elvethető, de sikere természetesen teljesen az időjárástól függ. Ha az idő nem tulságos száraz, a-kor ezen kései vetés is jó eredményeket fog szolgáltatni és szeptember elején leszántható lesz, vagyis utána az őszi idejekorán vehetők. Mindenesetre kár, hogy jelen esetben, amikor fekete ugar bevetéséről van szó, a csillagfürt nem a maga idejében (május elején) vetteti el, ebben az esetben sokkal biztosabb eredmények lettek volna elérhetők. A csillagfürt kései vetése bizonytalan, mert fejlődése a nyári időre esik s ha elegendő esőt nem kap, alacsony marad s nem nagy tömeget ad. Megjegyzem, hogy a csillagfürt az utána következő növényre nézve csak akkor számítható teljes trágyázásnak, ha a szükséges foszfort és káliumot műtrágya alakjában pótoljuk. A csillagfürt mint nitrogéngyűjtő növény ezen táplálékanyaggal gazdagítja a talajt, ellenben foszforban és káliumban nem. Teljes hatás elérésére tehát ezeket pótolni kell. Leghelyesebb má a csillagfürt elvetése (a talaj szántása) előtt kat. holdanként 250 kg. Thomas-salakot és 100 kg. 40%-os kálitrágyát kiszórni. Ennek (csak kissé kedvező időben) már a csillagfürt is hasznát veszi, de különösen az utána következő őszi vetés előnyére fog szolgálni. Vetésre a laposmagvú fehérs csillagfürtöt ajánlom, mert ez vált be legjobban minálunk.

vetőszántást azonban már rendes ekékkel kell végeztetni. A tárcás boronával visszaelni nem szabad. *K. K.*

Magtár és göré építése. 397. kérdés. Olcsóbb és czélszerűbb a magtár födém szerkezetét és padozatát betonból készíteni, mint fából? Milyen lehetne legrészletesebben és olcsóbban görét építeni? *H. I.*

138. ábra. Katonák gazdasági oktatása. Kosárfonás.

Felelet a 397. sz. kérdésre. Magtár padozata és födém szerkezetét cementből, illetve vasbetonból készítve 50—150%-kal drágább, mint a fagerendázat és deszkapadozat. Előnye azonban az utóbbival szemben, hogy abszolút tűzbiztos és örökös tartósságú. Ha jó betonkavics a helyszínen nyerhető és nagyobb magtárról van szó, úgy előreláthatólag előnyösebb tűzbiz-

tudomra adni, akkor lehet részletesebben válaszolni. *i. S. P.*

Őszi búkköny és csalamádé. 400. kérdés. Őszi búkkönyt szeretnék most tengerivel csalamádénak vetni. Lehetséges-e ezt tennem, vagy nem? *L. S.*

Felelet a 400. sz. kérdésre. A kései csalamádénak őszi búkkönyvel való kevert vetése, kü-

lönösen a jelenlegi magas bükkönyárak mellett nagy rizikóval járó dolog. Az őszi bükköny a nyári forróságban alacsony növésű lesz, sőt szárazabb időjárás esetén kipereghet. Tapasztalataim szerint a korai vetésű csalamádénak tavaszi borsóval (homoki borsó, Viktória-borsó, takarmányborsó) való keverék vetése jól sikerül, ellenben késői vetése esetén a borsófélék is nagyon bizonytalanok. K. K.

Katonák gyakorlati gazdasági oktatása.

(Három képpel.)

A külföldi eredményektől buzdítva, nálunk is felkarolták a katonák gazdasági oktatásának eszméjét és ma már a megyei gazdasági egyesületek működési programjának egyik leglényegesebb pontja ez az oktatási ág. Hogy a katonaság gazdasági oktatása különösen a mi viszonyaink közt figyelmet érdemel, igazolható már azzal az eredménnyel is, amelyet a Veszprémi Gazdasági Egyesület fel tud mutatni.

A Veszprémi Gazdasági Egyesület még 1907. évben vette fel programjába a katonaság gazdasági oktatását. Az oktatás azonban akkor még csak igen szűk keretek közt mozgott. A Veszprémi államosító honvédelegénység részére az egyesület titkárja a téli időszakban hetenként egy órán át tartott előadást és pedig az önként jelentkezett alisztek részére. Ezen rövid idő alatt is azonban az egyesület titkárja arra a tapasztalatra jutott, hogyha a katonaság részére a gazdasági oktatás rendszeresítve lesz és hetenként legalább is 3-4 órán át lehet előadást tartani, kiválóbb eredményt lehetne felmutatni, annál is inkább, mivel a honvédelegénység érdeklődése a remélt érdeklődésnél is nagyobb volt. Az egyesület titkárja, Kajdacsy Endre elhatározta ezért, hogy az egyesület választmánya elé egy erre vonatkozó kész, kidolgozott tervvel lép és felhatalmazást kér a tervezet keresztülvitelére, egyszersmind pedig a kormánytól is kérelmezni fogja a szükséges anyagi támogatást. Az egyesület választmánya kész örömmel járulván a titkár előterjesztéséhez és miután a kormány is kiáltásba helyezte a szükséges anyagi támogatást, az egyesület titkárja érintkezésbe lépett a honvédelegénység parancsnokságával, név szerint Turczér Imre ezredessel, aki az eszmét szintén örömmel fogadta és biztosította a gazdasági egyesületet erkölcsi támogatásáról.

Ezen előkészületek után 1908. év őszén kezdetét vehette a katonák tényleges gazdasági oktatása. Az önként jelentkezett hallgatók mindenekelőtt két csoportra osztattak. Az egyik csoportba kerültek azok, akik kisbirtokosok fiaik és akikről így feltehető, hogy önálló gazdálkodást fognak folytatni, a második csoportba pedig kerültek azok, akik a mezőgazdasági munkások és cselédek sorából kerültek ki. A katonaságnak így módon való csoportosítása azért volt szükséges, mert az oktatási mód és irány mindkét csoportnál más és más. A katonák-
nak ilyenképpen való csoportosítása kitűnően bevált.

Az első csoportot, amely tehát a tulajdonképpen mezőgazdálkodás alapismereteivel volt szükséges megismertetni, naponta, vasárnap kivételével délután egy óra hosszat foglalkoztattak a Veszprémi Gazdasági Egyesület titkárja és Havas Jakab főállatorvos. Ez órákon a hallgatókat megismertették a talajművelés eszközeivel, a trágya helyes kezelésével, a növénytermesztés körébe vágó alapismeretekkel, a takarmánytermesztés hasznosságával, a tejkészítéssel, továbbá a hitel fogyasztási-, értékesítő- és pinczeszövetkezetek hasznával, az állattenyésztés körébe vágó legfontosabb tudnivalókkal, az állategészségügyi törvényekkel stb.-vel.

Természetesen ezen előadások egyik fő elve az volt, hogy az előadás népies, könnyen megérthető nyelven adassék elő. A nehezebbnek látszó részeket a titkár megismételte, sőt tájékozódást szerzett arról, hogy a legénység az

elmondottakat helyesen értelmezte-e? Az előadásokat megbeszélés követte, amidőn különösen suly helyeztetett arra, hogy a nehezebb felfogásúak is ugyanúgy elsajátítsák az elmondottakat, mint a hallgatók többi része. Ily oktatásban részesültek tehát azok, akik odahaza saját gazdaságukban fogják a hallottakat alkalmazni és ezzel az okszerű gazdálkodás terjesztése mozdított elő. Az enyhébb időjárás beálltával az egyesület titkárja áttért a gyakorlati oktatásra és a Veszprémi Gazdasági Egyesületnek abban van kiváló érdeme, hogy tulajdonképpen az első, amely a katonák gyakorlati gazdasági oktatását is bevezette.

A gyakorlati oktatás céljából a hallgatók kivezetettek a szántóföldekre, ott mutatattak be előttük a vetőgép beállítását, a műtrágya elszórását, ott tanultak meg kisebb területet felmérni. Elvitte az egyesület titkárja őket tenyész-állatdíjazásokra, bemutatva a kifogástalan és silányabb tenyészállat küllemi tulajdonságait, megtekintettek tejszövetkezetet, fogyasztási szövetkezetet stb.

A katonaság másik része, amely a katonaszkolás eltelte után nem a saját gazdaságán fogja hivatását betölteni, hanem mint időszaki munkások vagy napszamosok keresik meg kenyerüket, más irányú oktatásban részesült. Mivel az időszaki mezői munkások téli megélhetése a legnehezebb, kiváltképpen oly háziipari foglalkozási ágakra igyekeztek megtanítani őket,

amelyeket télen odahaza hasznosan kultiválhatnak. Ilyen háziipari foglalkozási ág a kosárfonás, seprűkészítés, fafaragás stb. A háziipari oktatás naponta délután két óra hosszat folyt, a legtöbb esetben azonban a tanuló még az oktató mester távozása után is foglalkoztak a tanteremben. Hogy a honvédelegénység mily kedvvel sajátította el az egyes háziipari foglalkozási ágakat, legjellemzőbben az mutatja, hogy a tanfolyam bezárása után arra kérték a honvédelegénység parancsnokságot és a gazdasági egyesületet, hogy a tanfolyam ne zárassék be addig, amíg a háziipari finomabb munkát is teljesen meg nem tanulják. Ebből látszik tehát, hogy a katonaság gazdasági oktatása nemcsak erkölcsnemesítő, mert a munkaszeretet erősíti, hanem egyszersmind azon közgazdasági hatása is megvan, hogy a katonaságtól kikerülő gazdasági és mezői munkások a téli időszakban odahaza tovább foglalkozva a háziipari munkássággal, ezzel éppen a legszegényebb néposztály anyagi viszonyai javulnak.

A katonák gazdasági oktatásának egyik elengedhetetlen kelléke, hogy a tanfolyam ünnepélyes zárassék be. Ez az ünnepély kiváló hatással van a tanfolyam hallgatóira, különösen pedig akkor, ha abban a társadalom előkelőbbjei is kiveszik részüket. Ez vezérelte a Veszprémi Gazdasági Egyesületet is akkor, amidőn a katonák gazdasági tanfolyam végén évzáró vizsgát rendezett, amelyen képviseltette magát a földművelésügyi miniszter, megjelent a főispán, továbbá az egész tisztikar, a járási szolgabíró és a megye intelligensabb gazdaközönsége. A vizsgán meggyőződhetek a jelenlévők arról, hogy a hallgatók nem töltötték el hiába idejüket, mert tényleg elsajátították mindazt, amire egy kisgazdának szüksége van és értelmes feleleteikkel arról is meggyőzték a hallgatóságot, hogy a hallottakat tényleg megértették és jól át is gondolták.

Remélhető, hogy a Veszprémi Gazdasági

Egyesület példáját követve, gazdasági egyesületeink mind nagyobb mértékben fogják nemcsak a honvedség, hanem a közös hadseregbeli legénység gazdasági oktatását is felkarolni és különös sulyt fognak helyezni arra, amint azt a Veszprémi Gazdasági Egyesület tette, hogy a rendszeres téli elméleti oktatást a kedvezőbb idő beálltával gyakorlati, szemléltető oktatással is kiegészítsék.

Hasznos kezdeményezés.

(A vármegyei gazdasági egyesületek figyelmébe.)

Irta: Kund Valér.

A *Köztelek* május 19-iki számában olvastam a Somogyvármegyei Gazdasági Egyesület által kezdeményezett legújabb vállalkozásnak hírét, amely egy létesítendő *kizárólag agrár érdekeket szolgáló pénztintézet* alap tásáról szól. A *Köztelek* szerkesztősége mint örömdetes ténnyt regisztrálja „gazdáink megnövekedett vállalkozási kedvét”, azután napirendre tér fölötte. Magam is azt tenném, ha e hír olvasásával ugyszólván egyidejűleg meg nem kapom a Magyar Gazdaszövetség meghívóját a f. hó 23-án Paliacsárdán tartandó közgyűléséről, amelynek egyik himnusz pontja Majláth József gróf előadása lesz „A középirtokososztály helyzetéről”. E két hír együttes vétele önkénytelenül is gondolkodóvá teszi azt, aki középirtokosaink helyzetét és

139. ábra. Katonák gazdasági oktatása. A mezőn.

bajait, valamint a somogyvármegyei gazdák dicséretreméltó vállalkozását közelebbről ismeri. A középirtokososztály fontosságát e helyen felesleges még csak vázolni is; bajait is mindnyájan ismerjük; főkérvánásaik pedig pár szóval kifejezve a következőkben összesíthetők: *Az anyagbeszerzés és hitel ocsóbbá és gyorsá tétele és az értékesítés szervezése!* Ebben bennfoglaltatik ugyszólván minden.

Mar mostan mit akarnak a somogyvármegyei gazdák? *Szótól-szóra ugyanezt!* Nezzük csak hogyan? Ugy kezdtek, hogy függetlenítették magukat a rajtuk elősködő kereskedőktől azáltal, hogy megcsinálták a „Somogyvármegyei Gazdasági Egyesület áruforgasztási és terményértékesítő szövetkezetét” tárházzal kapcsolatban. Alig egy-két évi kitartó munka után azt látták, hogy a csekély 10.000 korona részjegytökével bíró vállalat oly arányokat ölt, hogy a nagyobb forgalom és a még ocsóbb bevásárlás szükségessége, de meg a jegybankkal való közvetlen érintkezés egy nagyobb tőkeerős speciális pénztintézet létesítését kívánja, amely kizárólag eme szövetkezet és illetve a gazdák szolgálatában álland. Szóval, kell egy igazi — és nem talmi, amilyen sok van — agrárbank, olyan amely csakis a gazdák által vezetve, kizárólag a gazdák szolgálatára van. Ezen nagyobb pénztintézet már részvénytársasági formában létesül, mert ebben a formában az alaptőke jobban biztosított-

nak látszik és főleg mivel így könnyebben kap direkt és nagyobb hitelt egyrészt folyószámlára külföldi intézetektől, másrészt reeskomptot az Osztrák-Magyar Banktól.

A szövetkezet megmarad továbbra is mint közös anyagbeszerző központ, az egyelőre 600,000 K. alaptőkével kontemplált részvénytársaság pedig átveszi a tárházat, nagyobbítja azt, újakat épít alkalmas közlekedési gőzpon- tokon, a szövetkezet váltóit minimális haszonnal eskomptálja, majd tovább adja a jegybank- nak, előlegeket ad a tárházaiban elraktározott termények 60—80%-áig és ha a törvény által előírt szabályok szerint működik és alakul meg, akkor warransait a mindenkor bankkamatláb- ban — jelenleg 4%, remélhetőleg nem sokára 3½% — a jegybanknál ugyszólván korlátlan értékben reeskomptáltatja, úgy hogy a gazdáknak — nagy-, közép- és kisbirtokosoknak egyaránt — termé- nyekre milliókra menő hitelt olcsóbban, mint bárki adhat, anélkül, hogy csak egy filért is kockáztatna. De foglalkozik ezenkívül — meg- bizásra — termények vétele és eladásával, mindenféle mezőgazdasági áruk, termények be- raktározásával, ezek kezelésével, gondozásával, tűzbiztosítással, elvámolásokkal, a beraktározott tárgyak értékesítésével, elfogad azután takaré- keteket, csekk- és folyószámlapénzeket, érték- papírléteket, evvel szemben kézizálog és lombardelőlegeket nyújt a részvénytársaság, de ad ezenkívül hitelt érdemlő gazdáknak egyéb pénzforsái révén is egyéb hitelt akár jelzálogos bekebelezés mellett, akár egyszerű váltóra. Az előbbieket — a gazdák érdekeinek szem- előtt tartásával — ha szüksége mutatkoznék, átvezethetjük fővárosi emissziós intézeteknek. De működése közvetlenül kiterjed vidékére is, így létesíthet a saját és a szomszédos megyék- ben főköket, kisebb-nagyobb tárházakat, ezen- kívül mezőgazdasági ipari vállalkozásokat, borértékesítő szövetkezeteket, állatbiztosító tár- sulatokat, felkarolhatja nemcsak a nagy- és középirtokosok, hanem a kisgazdák ügyeit is az anyagbeszerzés, értékesítés és hitelügy terén, szóval — saját anyagi érdekeinek szem előtt tartása mellett — jótévője lehet a saját és szomszédos megyék összes gazdáinak azáltal, hogy megszabadítja őket a közvetítő kereske- delem azon részétől, amely főleg a közép és kisbirtokosok anyagi gyengeségében találja leg- termékenyebb talaját.

Azt amit a Somogyvármegyei Gazdasági Egyesület megcsinált, megcsinálhatja bármelyik más gazdasági egyesület is, esetleg több gazda- sági egyesület együtt. Nem kell hozzá, csak egy agilis titkár, amint Bogya Emil és egy a közügyért lelkesedni tudó főúr, mint Hoyos Miksa gróf, akiket mint Somogyban, úgy másutt is követni fogja — saját érdekében — nagy- és középirtokosaink lelkes csoportja.

Már mostan vizsgáljuk csak, hogy minő előnyökkel jár egy ilyen valóban agrár vállal- kozás?

A) a közös és nagyban való beszerzés- nél — anyagokban, gépekben és egyéb mező- gazdasági szükségleti cikkekben — jelentékeny költségmegtakarítás, kedvező fizetési feltéte- lekkel;

B) a termények közös beraktározása és

kezelése által azok egyenlősítése, kvalitásának emelése biztosított, emellett a gazda fel- szabadul mérsékelt raktárdíj fizetése fejében a gondozás és őrzés gondjaitól, ami különösen a közép- és kisbirtokosoknak nagy előny, mivel ezek kevésbé vannak abban a helyzetben, hogy költséges tárházakat építsenek és az el- raktározott áruk kezelésére kellő szakértelem- mel bíró személyzetet tartsanak;

C) állandó és nagy készletek esetén a tár- házak vezetősége könnyebben és magasabb áron kap vevőt, résztvehet katonai és egyéb közszállításokon, direkte összeköttetésbe léphet a bel- és külföld nagyobb fogyasztóival, főleg malmaival, ami megint leginkább a közép- és kisbirtokosoknak nagy előny, mert ezek kisebb készleteiket rendszeren idő előtti és olcsón kény- telenek a készleteket gyűjtő 3-ik 4-ik köz- vetítőnek eladni;

D) a részvénytársaság közraktára a warran- sokat ugyszólván korlátlan mennyiségben szá- mitoltathatja le a jegybanknál mindenkor váltó- kamatlábban, ami nagy-, közép- és kisbirtokosok- nak egyaránt óriási előny, mivel — a pénzre redesen szükségük lévén — terményeik eladá- sával sietniök nem kell, avval várhatnak mind- addig, amíg az eladási árak rájuk nézve a legkedvezőbbek;

E) a részvénytársaság és a szövetkezet zsró- jával ellátott váltók nemcsak a jegybanknál eskomptálhatók, hanem a részvénytársaságnak bizonyára módjában lesz esetleg a hivatalos bankrátán átul is akár váltóra, akár folyószám- lára pénzt szerezni és azt csekély haszonnal ismét a gazdák rendelkezésére bocsátani;

F) a gazda megszabadul az értékesítéssel és beszerzéssel járó gondoktól és időtrábló után- járástól, az ügynökök zaklatásától, mert mind- ezen teendők a két agrárinteztetnél vannak összpontosítva;

G) egy tisztán agrár kezében levő részvény- társaság több érzékkel bír a mezőgazdaság szükségletei és vállalkozásai iránt és így nem- csak résztvesz, hanem kezdeményezőleg fog fellépni minden oly gyakorlati irányu agrár- vállalatok (pl. mezőgazdasági iparvállalatok) létesítésénél, amelyek a földirtokosok anyagi erősödését célozzák;

H) az igazi és szolid alapon nyugvó agrár- intézet a körzetéhez tartozó földirtokosoknak mindennemű pénz- és hitelügyi, anyagbeszer- zési és értékesítési, szóval kereseti kérdésében bizonyára mindenkor jóindulatú bankárja lesz, amelyre a gazda pénzt, terményeit és vagyó- nát, hitelét és egyéb érdekeit nyugodtan rábi- zatja, mert annak vezetésébe befoly, kamatláb- politikáját és kereskedelmi vezetését irányítja és éppen ezért azon lesz, hogy kellőszámu részvények jegyzése által az alaptőkének rész- tulajdonosa legyen, végül

I. a helyesen szervezett és alanti feltételeknek megfelelő agrár részvénytársaság alaptőkéjének kamatozása feltétlenül biztos.

Mik az ily szövetkezet és részvénytársaság alapításának és sikerének feltételei?

a) hogy a részjegytulajdonosok és részvényesek lehetőleg mind gazdák legyenek, de emellett

szükséges az is, hogy a névre szóló részvények- nek legalább fele azok kezében legyen, akik az illető megye vagy körzetben miot oly férfiak ismeretesek, akik a közös érdekében gondol- kozni, érezni és tenni tudnak és részvényeiket állandóan megtartani hajlandók és képesek;

b) feltétlenül szolid bank- és kereskedelmi vezetés, mert ez képezi bázisát annak a hitel- nek, amelyet a vállalat főleg a jegybanknál, valamint bel- és külföldi összeköttetéseinél igénybe vesz, amely hitel nélküli a sikeres műkö- dés el sem képzelhető;

c) termények és átlatok csakis bizományilag és fix megbízásra vehetők és adhatók el a gazda vagy más megbízó számlájára és részére, mini- mális jutalék felszámításával és mindennemű spekuláció abszolút kizárásával;

d) helyes osztalékpolitika, amely nem a minél busásabb haszonban, hanem a tisztességes kamatozás, méltányos jutalék és okvetlenül szükséges tartalékolás mellett, prosperálását a gazdák keresetének emelésében, a gazdák meg- izmosodásában és így függetlenítésében és a minél nagyobb forgalomban keresi;

e) az első helyen záloglevé formában folyó- sítható kölcsönöket az intézet ergejé át telje- sen a fővárosi szolid emissziós intézeteknek, a becsérték 50%-án felüli hosszú lejáratu kölcsö- nöket pedig a részvénytársaság lehetőleg csak az esetben folyósítson, ha módjában van azo- kat fővárosi intézetekre czedálni, vagy ha e célra megfelelő tőkével rendelkezik, szükséges végül

f) hogy már a részvényesek, akik nemcsak földirtokosok, hanem részben bérlők is lehet- nek, együttesen kellő mennyiségű termőföldet, mintegy 30—40,000 holdat (minél több, annál jobb) képviseljenek, mert ez, illetve a föld termése és a gazdaság szükségletei képezik leg- biztosabb alapját egy ily intézet reuzálásának és tárházai jövedelmezőségének.

Ezen feltételek szem előtt tartása mellett ugyszólván biztos a két intézet prosperálása, kü önösen ha a szövetkezet és részvénytársaság irányítását és felügyeletét — amint azt Somogy vármegyében tervezik — egy igazgatóság végzi és ha a vezetés egy szellembea történik.

Hasonló módon létesülhetnének az ország többi részében is ily intézetek kizárólag agrár szellemben. Kétségtelen, hogy erre legnagyobb szüksége éppen a középirtokos osztálynak van, saját érdekükben áll tehát, hogy azokat ők maguk kezdeményezzék, igyekezvén az esz- ménék a tehetősebb nagyirtokosokat is meg- nyerni, mert épp oly kétségtelen az is, hogy ezek is nyernének vele. Több ily intézet — az ország különböző helyein való — létesítésének már a közel jövőben kiszámíthatatlan fontossága lehet, különösen ha ezen agrár intézetek kellő számban egymással ismét szövetkezve, idővel megcsinálják Budapestten a kötvénykibocsátási joggal felruházott nagy agrár központi tárház és előleghankot, amelynek segítségével nemcsak magukhoz ragadhatják majd az egész agrár- kereskedelmet és agrár ipart, hanem a siker reményével védebeinék meg a gazdákat a speku- láció és a kereskedelem minden tulkapásai ellen, sőt még a tőzsdét is irányíthatnák, ezen- kívül befolyásolhatnák a telepítés és parcel-

A LEGJOBB MAGVAK MAUTHNER ÖDÖN

CSÉS KIR UDVARI MAGNAGYKERESKEDESEBEN KAPHATÓK

VI. ROTTENBILLER-U 33. BUDAPEST. IV. KOSSUTH-LAJOS-U 4.
ARJEGYZÉK KIVÁNATRA INGYEN ÉS BÉRMENTVE KÜLDETIK MEG

lázást, általában a birtokforgalmat, az agrárhitel, végül felvehetnék ügykörükbe — a szükséges törvényhozási intézkedések megtétele után — az ingójelzáloghitelt, a központ pedig a vidéki agrár intézetekkel együtt kezdeményezhetne, istápolhatna és előbbre vihetne minden oly agrár intézményt és vállalkozást, amely a magyar mezőgazdaság összességének érdekében üdvösnek látszik.

Mindez főleg a vármegyei gazdasági egyesületek akaratán és becsületes törekvésén mulik. Vajha mindegyiknek meglebbe a maga Hoyos Miksa grófja és Bogyay Emilje.

Cukorrépatermesztés Kaliforniában. *)

III.

Sanfrancisco Cal, május hó.

A napokban ismét alkalom volt az amerikai cukorrépatermesztés és cukorgyártás egyik nagy tapasztalású vezérével, aki épp oly otthonos a német, mint az amerikai cukor- és répatermesztés kérdéseiben, beszélgetést folytatni a kaliforniai cukorrépa minőségéről.

— Amit a réparól és a cukorgyártásról tudunk — mondotta többek között beszélgetésünk folyamán — daczára az ipar magas fejlettségének, még csak egy kis könyv; és amit nem tudunk róla: az egy egész könyvtár!

Itt van az öntözés. Évek előtt az európai cukorrépatermesztés elsőrendű szakembereinek nézete az volt, hogy az öntözést általánosan elfogadott nézetét vált, hogy cukorrépat öntözni nem szabad, mert az öntözött répa minősége igen súlyos lesz, így hát répatermesztés öntözésre alapítani nem helyes. És mit látunk ma Amerikában! Az utahi mormonok kénytelenek voltak a répat öntözött területen termeszteni, mert ők öntözés nélkül nem gazdálkodhatnak s azóta Kolorádóban száz-ezer kat. holdra menő cukorrépatermesztés fejlődött öntözésre alapítva; a gyárak prosperálnak és ma Kalifornia számos répatermesztő gazdasága öntözésre rendezkedik be!

Egy más esetem volt a tulságos nagyra nőtt cukorrépaival. Köztudomásulag a tulságosan nagyra nőtt répat bizonyos súlyon felül a német s általában az európai cukorgyártás a gyártásra értéktelenné találta s a gyártásból kiküszöbölt. Így tettünk mi is; és minthogy a farmertől, nehogy elriaszszuk, kénytelenek vagyunk mindent átvenni, egyik évben a gyártási szezon végére jó nagy mennyiség 3³/₄—5 fontos és nehezebb répájuk gyűlt össze félrehányva a gyártelepen. En ezt a répat megvizsgáltam, földolgoztattam s az eredmény olyan jó volt, mint a többi répánk után.

Sok bajunk volt az egyes répának adandó tenyésztési terület nagyságával. Ragaszkodva a német tudomány és tapasztalás által elfogadott nézethez, éveken keresztül termeltük a répat 3³/₄ cm. sortávolságban 16—18 cm. növény-távolságra ritkítva, rengeteg nehézségekkel küzdöttünk, míg végre meggyőződünk róla, hogy Kaliforniában ilyen szűk téren a cukorrépat gazdaságosan termeszteni, fogatos erővel művelni nem lehet; ma a répat 45—50 cm.

*) A „Köztelek” legutóbbi számában e cím alatti közlések II. folytatásának szövegében a szerző két fényképre hivatkozik, melyeket tényleg megkaptunk, de olyan homályosak voltak, hogy a készített metszetek közreadásától az utolsó perczben le kellett mondanunk. Ez az oka annak, hogy a tervezett képek elmaradtak. Egyébként jelen sorokkal szerzőnk a cukorrépatermesztés köréből merített érdekes megfigyeléseinek közlését egyelőre befejezte. Szerk.

sortávolságon, és a talaj minősége szerint 20—30—37³/₄ cm. növény-távolságra ritkítva termeszítjük és én meg vagyok elégedve a répánkkal, amelyet az egész gyártási szezon főlegében legutóbb is 17,8% cukortartalmúnak találtam.

— Egy kicsiny könyv az — ismételte szavait befejezésül — amit a réparól tudunk s egy könyvtár lenne ki, amit még nem tudunk róla. A természet ezernyi variációval dolgozik és mi óvatosok lettünk az általános érvényűnek hitt tételek elfogadásában; egy kicsit „megszózzuk”, amit a németektől kapunk, mielőtt megennénk. Más a mi talajunk, más a mi napunk, más a mi klímánk és más a mi répánk is és ami Németországban igaz és helyén van: nem föltétlenül igaz és helyes Kaliforniában.

Eddig a kaliforniai szakember.

De mi folytathatjuk és elmondhatjuk édes magyar hazánkról is, hogy más a mi klímánk, más a mi földünk, másképp süt a nap is mi fölöttünk, mint a nagy Németbirodalomban és Európa nyugatán; a mi napunk más buzát érlel, a mi hegyünk más szőlőt termeszti, a mi homokunk más gyümölcsöt nevel, de még a csalamádénk is más! Akik nem ma kerültünk ki az iskolából, jól emlékszünk rá, hogy ma is élő tudós szakférfaink miképp hangsúlyozták, hogy az akkori német takarmányozási tabellák sovány adatai nem fódhetik a valódi dus értékét a magyar csalamádénak, melyen a marha jól megél, sőt megjavul. Miért ne volna lehetséges, hogy a répánk is más és másként reagál ilyen vagy olyan methodusokkal szemben, mint más országoké.

De milyen is hát a mi cukorrépánk? Összerjük-e mi praktizáló, természető magyar gazdák a cukorrépánkat eléggé és annak viselkedését különböző eljárásokkal szemben?

Szeretném határozottan azt mondani, hogy „tiszteltet a kivételnek: nem ismerjük”; de nem tartom magamat illetékesnek arra, hogy ilyen nagy jelentőségű kérdésben ilyen nagy általánosságban véleményt mondjak. Itt a messze idegen földön nem is áll módomban hazai adatok után kutatni s azok lételevelével vagy nem lételevelével támogatni egy ilyen merészen odavetett állítást.

Történetek cukorrépatermesztésünk terén sok irányban számos igen becses kísérletek, fáradságos megfigyelések úgy hivatásos szakférfaink, mint a cukorgyárak részéről; de őszintén megvallom, nem tudok rá visszaemlékezni, hogy hosszabb időre és nagyobb területre, külön az Alföldre és külön a nyugati és felvidékre kiterjedő, pozitív meggyőző kísérletek történtek vagy közzétettek volna, melyek a magyar cukorrépa tenyésztésének, tehát sortávolságok czelszerű mértékét megállapítanák; és ha a köztudatba az ment, hogy széles sortávolságon nem lehet jó répat nevelni, szerény egyéni nézetem szerint ezt nem magyar kísérletek minden kétséget kizáró bizonyító erejének, hanem a Nyugat-Európában, Németországban tudomány és tapasztalás alapján megdönthetetlen igazsággá jegezedett tétel szuggereáló hatalmának kell betudnunk. Meglehet, tévedek.

Kalifornia példa rá, hogy ami Németországban igaz, az nem mindenütt igaz. Ugy lehet, nálunk sem az!

Érdemes szolgálatot tesz a magyar cukorrépatermesztés ügyének, aki teljes világosságot, magyar gyertya világosságát hozza a kérdésbe.

Addig pedig maradjunk meg abban a nézetünkben, hogy nem abszurdum magyar földön 45 cm. sortávolságon termeszteni cukorrépat, mikor répatermesztésünk jövődjé fejlődésének

egyik föltétele a fogatos mivélés elterjedése, ami pedig szűk sortávolságon, bármennyit kommentáljuk is, elterjedni nem tud és nem fog.

S. J.

Az olasz mezőgazdasági statisztika reformja.

Az olasz mezőgazdasági statisztika szervezete és rendszere napjainkig nem felelt meg sem a tudomány követelményeinek, sem a gyakorlati igényeknek. Ennek belátása indította Cocco-Ortu földmivélésügyi minisztert a mezőgazdasági statisztika teljes újjászervezésére. Az előkészítő munkálatokra az olasz kamara 110 ezer lirát szavazott meg, amiből a miniszter kísérletképpen először 15 kizemelt tartományban rendelte el az új statisztikai felvételeket, melyeknek eredményét egy nemrég megjelent hivatalos kiadványban ismerteti. E felvételek sikerétől indítva, mult év márczius havában a földmivélésügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett az olasz kamara elé, a mezőgazdasági statisztikának az egész olasz királyságra kiterjedő újjászervezéséről.

E javaslat szerint a jövőben a mezőgazdasági statisztikai felvételek ki fognak terjedni az egyes mivélési ágakra, illetve területekre, az évenkénti bevetett terület és terméseredmény megállapítására, az állatállomány felvételére, a mezőgazdasági iparágak évenkénti termelésére, a mezőgazdasági termények forgalmára, fogyasztására, bevételére és kivételére, a mezőgazdasági termények és állatok piaci árának megállapítására, végül a mezőgazdasági gépek alkalmazásának, a műtrágyák használata arányának, egyes növényi és állati betegségek előfordulásának megállapítására és az időjárás viszonyok alakulásának feljegyzésére.

Tekintettel arra, hogy Olaszországnak eddig-éle megbízható mezőgazdasági statisztikája nem volt, a benyújtott és a kamara által elfogadott törvényjavaslat gondoskodik róla, hogy első ízben a különböző statisztikai felvételek alapján egy, az egész országra kiterjedő mezőgazdasági kataszter legyen összeállítható, amely Olaszország mezőgazdasági viszonyainak hű képét fogja nyújtani s az időnkénti kiigazítások segítségével megbízható alapja lesz a mezőgazdasági statisztika legfontosabb részének, az évenkénti terméscélcéseknek. Országos állatszámilást már az 1907 július 14-iki törvény rendelt el s a számlálás ennek értelmében tavaly márczius havában meg is történt, eredményének feldolgozása most van folyamatban. A mezőgazdasági iparágakra vonatkozó statisztikai felvételek főképpen a szőlőtermesztés és borászat, az olajtermelés és olajipar, a tejgazdaság és sajtókészítés, végül a selyemhernyótenyésztés viszonyaira vonatkozó adatokat lesznek hivatva felderíteni. A termények piaci ára vonatkozó adatokhoz a kereskedelmi kamarák hetenkénti árjegyzései szolgáltatják az alapot.

A statisztikai adatok összegyűjtésére és feldolgozására a földmivélésügyi miniszterium statisztikai osztálya lesz hivatva, amelynek vezetésére az újjászervezés után Valenti Ghino, a páduai egyetem tanára van kizemelve, aki az előkészítő munkálatokat is irányította. A miniszterium statisztikai osztálya mellé a törvényjavaslat egy központi tanácsadó-bizottságot szervez, az adatokat pedig az egyes tartományokba kinevezett kormánybiztosok fogják szolgáltatni az aljuk rendelt becselőkegerek és tudósítók közreműködésével. Minden tartományban egy tartományi bizottság alakítatik az ottani mezőgazdasági testületek és tanintézetek

Védjegy

Védjegy

Krumholz-féle Asbestpadló készítő vállalat
SCHONFELD és BALLA
Budapest, VII., Hungária-körút 157.

ASBESTPADLÓ

Teljesen hézagmentes, tűz és víz behatása ellen érzéketlen, gombamentes, rendkívül tartós, könnyen tisztítható, miért is gazdasági épületek, magtárak stb. padlójának burkolására különösen ajánlatos. Olcsóság és kiváló tulajdonságai miatt máris nagy elterjedésnek örvend. Prospektusokkal, mintákkal, készített munkák jegyzékével és árjegyzékkel kívánatra szolgálunk. Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület könyvtári és igen sok más helyisége Krumholz-féle asbestpadlóval van burkolva.

A JELENKOR LEGMODERNEBB ÉS LEGJOBB PADLÓJAI

Gyöngyösi mezőgazdasági kiállításon arany éremmel kitüntetve.

képviselőiből, amely mint tanácsadó szerv lesz hivatva a kormánybiztosok működésének támogatására.

Az országos mezőgazdasági kataszter felvételének költségeit a törvény félmillió lírában irányozza elő, az évenkénti rendszeres felvételekre 200 ezer lírát szánt az olasz törvényhozás, ezenkívül ötvenként 150 ezer lírára lesz szükség a mezőgazdasági kataszter kiigazításának s az időnként szükségessé váló új állatszámításoknak költségeire. Ez aránylag csekély áldozattal és a statisztikai hírszolgálati szervezetnek megfelelő kiépítésével remélhetőnek tarja a javaslat indokolása szerint az olasz kormány, hogy pontos, kimerítően teljes és gyors mezőgazdasági statisztikai adatgyűjtő szervezetet biztosíthat Olaszországnak, mely nem marad mögötte más, fejlettebb államok statisztikai hírszolgálatának.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
A bura ára és a fogyasztás	1395
Elmélekedés a birtokpolitikai törvény tárgyában	1396
Katonák gyakorlati gazdasági oktatása	1401
Hasznos kezdeményezés	1401
Cukorrépatermesztés Kaliforniában	1403
Az olasz mezőgazdasági statisztika reformja	1403
Munkásügyek. Szociálista mozgalmak	1398
Levelszekrény	1399
Vegyések	1404
Husiparosok a szerb kereskedelmi szerződésről.	
— Az angol földmívelésügyi minisztérium államtitkárja Magyarországon. — A Balkán állatbehozatal kérdéséhez. — Darányi Thielhez. — Hensch Árpád nyugdíjazása. — A nép felvilágosítása. — Az olasz cukorrépatermesztés és cukoripar	1405
Kereskedelem, tőzsde	1406
Szerkesztői üzenetek	1407

Husiparosok a szerb kereskedelmi szerződésről.

A husiparosok országos szövetsége, mint az Országos Iparegyesület husipari szakosztálya, minapi ülésében állást foglalt a szerb szerződés megkötése mellett, azonban oly módon, hogy Szerbiának ne hus-, hanem élőállatbehozatali kontingens engedélyeztessék. A husiparosok ez állásfoglalásuk mellett országos mozgalmat szándékoznak indítani és rajta lesznek, hogy kivánásaiknak megnyerjék az egész közvéleményt. Hát ami ezt az utóbbi céljukat illeti, erre jóval alkalmasabb eszközt tudnánk nekik ajánlani a Balkán állatjárványainak behurcolása mellett való agitációnál. Próbálják csak meg, derék husiparosaink, a husárakat az élőállat-árakkal arányba hozni, a húst megdrágító, jogosulatlanul nagy közvetítői nyereséget mérsekelní s így módon a fogyasztóközönségnek méltányos áron jó húst biztosítani: majd meglátnák, hogy a hazai állattenyésztés érdekeinek veszélyeztetése nélkül is maguk mellé hódíthatnák a közvéleményt. Azt azonban, hogy egy aránylag kicsiny feldolgozóipari érdekeltség a termelés országos érdekeivel szembehelyezkedve követelje a maga egyoldalú érdekeinek megfelelő külkereskedelmi politika érvényesülését, aligha nevezhetnők tulságos szerénységnek.

Ugylátszik, hogy a husiparosok testülete maga sem bízhatott valami nagyon tervezett akciója sikerében, mert vaglyagos javaslata is akadt arra az esetre, ha az élőállatbehozatal tilalmazása tekintetében továbbra is a mezőgazdasági

termelés egyetemes szempontjai, nem pedig néhány mézsáros és hentes esetleges nagyobb üzleti haszna esnének döntő súlyjal a mérlegbe. Ez a második javaslat egy lapunk hasábjain már isméteiten kifejezésre jutott, igen gyakorlatias kívánság, t. i. hogy a husbehozatali kontingens pontosan meghatározott heti részletekre osztassék be és az egész mennyiség ne egy-két piacra, hanem, bizonyos kules szerint felosztva, Magyarország és Ausztria valamennyi nagyobb fogyasztási központja felé irányíttassék. Ezzel elejét vehetni annak a főleg Bécsben tapasztalt káros jelenségnek, hogy egyes üzerek a szerb husbehozatal bizonyos részének összevásárlása segélyével az állatvásárlókban indokolatlan nyomást gyakorolhassanak az állatárakra, persze anélkül, hogy ennek bármilyen visszahatása volna a husárak alakulására. Igen helyesnek tartanók, ha a román szerződés életbeléptetése alkalmából ily értelmű korlátozások alkalmaztatnának, de felesleges hangsúlyoznunk, hogy e jogos kívánságunk teljesülése fejében egyáltalában nem lehetünk hajlandók abba beleegyezni, hogy a Balkán-államokkal szemben megállapított husbehozatali összkontingens akár csak egyetlen darabbal is felemeltessék.

Az angol földmívelésügyi minisztérium államtitkárja Magyarországon.

Az angol földmívelésügyi minisztérium második államtitkárja T. H. Middleton, aki az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület múlt évi tanulmányi utazása alkalmával a magyar társaságot nemcsak lekötözött szíveséggel kalauzolta, hanem a társaság utjának sikeres előkészítésében is jelentékeny részt vett, a nemzetközi tejjgazdasági kongresszus alkalmából az angol kormány képviselőtében hosszabb időt tölt Magyarországon, a magyar mezőgazdasági intézmények és a gazdasági viszonyok tanulmányozása céljából. Az illusztris vendéget a földmívelésügyi miniszter és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a legmesszebb terjedő támogatásban részesíti, hogy tanulmányi utazása sikerrel járjon. A földmívelésügyi miniszter a vezetése alatt álló mezőgazdasági intézetek és ménésbirtokok igazgatóságánál megtette a szükséges intézkedéseket, hogy mindenütt a kellő felvilágosításokat megkaphassa, az OMGE. pedig Szilassy Zoltán szövetségi titkár a múlt évben Angliában tanulmányi utazást tevő magyar gazdák társaságának egyik vezetőjét bízta meg az angol államtitkár kalauzolásával. Middleton ur folyó hó 5-én érkezett meg és mindjárt aznap megtekintette az országos tenyészállat- és mezőgazdasági gépkiallást, amely nagy arányaival nemcsak meglepte, hanem az ott képviselt tenyészállatok kiváló minőségét a legnagyobb elismerésével tisztelte meg. Az állatkiallítás megnyitáskor alkalma volt a megnyitáson részt vett magyar gazdák legelőkelőbbjeivel is megismerkedni. A tejjgazdasági kongresszus ideje alatt folyó hó 8. és 9-ét Middleton ur Mezőhegyesen töltötte, ahol az angol vendég kalauzolásában Jankovich Lőrincz mezőhegyesi jószágigazgató és Szirmay Andor méneskari százados vettek részt, akiknek vezetésével a nagy-szerű uradalom mezőgazdasági viszonyait 16-és egyéb állattenyésztését alaposan tanulmányozta, igen számos jegyzetet készített tapasztalatairól, melyek alapján nyíltan kijelentette, hogy ilyen nagyterjedelmű uradalomnak ily magasfoku kultúráját egyáltalában elképzelhetetlennek tartotta. Lóanyagunk pedig, különösen a mezőhegyesi Gidrán és Nonius felvértenyésztés a legnagyobb el-

ismerésével találkoztak. Folyó hó 10-én délelőtt a magyar királyi vetőmagvizsgáló-állomás Dégen Árpád dr. igazgató, az állat-életteni és takarmányozási kísérleti állomás Tangl Ferencz igazgató, a szőlészeti kísérleti állomást pedig Istvánffy Gyula igazgató, délután pedig a Mezőgazdasági Muzeumot Paikert Alajos muzeumi őr vezetésével tekintette meg, mindenütt a leg-alkalmasabban tanulmányozván az intézeteket, meglepetésének ezen intézetek kiválóan célszerű berendezése és az általuk elért eredmények felett nem egy ízben a legelismertebb szavakkal adott kifejezést. Folyó hó 11-én Károlyi Mihály gróf, az OMGE. elnöke adott ebédet Middleton tiszteletére, amelyen rajta kívül magyar gazdák több előkelő tagja vett részt. Folyó hó 11-étől kezdődőleg a kongresszus tagjai számára Kisbérre, Bábólnára, a magyaróvári akadémia meglepetésére rendezett kiránduláson vesz részt, amelyet megelőzőleg Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter meghívása folytán a miniszter dunaórsi uradalmát fogja meglátogatni és a komáromi földmívelésiskola megtekinteni. A kisbéri kirándulás után még a debreczeni gazdasági akadémia és dohánykísérleti állomás, a kaszrai gazdasági akadémia, végül a Csorbai-tó és Tátra Lomnicz meglátogatása van tervbevéve.

A balkán állatbehozatal kérdéséhez.

A Romániával megkötött kereskedelmi szerződés tárgyalásai alkalmával, a Szerbiával küszöbön álló kereskedelmi és vámszerződés tárgyalások alkalmából és általában minden egyes alkalommal, midőn arról van szó, hogy a Balkán-államokkal kereskedelmi szerződést kötünk, Ausztria minden lelki-furdalás nélkül igen hamar kész volt és most is kész arra, hogy önző politikájának megvalósítása érdekében Magyarországot és különösen a magyar mezőgazdaságot az anyagi romlás felé tereje. Arról még csak beszélni sem lehet, hogy Ausztriát valaha a legcsekélyebb méltányosság vezérelte volna akkor, amidőn — közönséges kérdésekről lévén szó — mindenesetre a két államnak külpolitikai ténykedésénél Magyarország és Ausztria áldozata és anyagi előnye egyenlő mérték szerint lett volna megítélendő. Ausztria az egyenlő mértéket mindig úgy értelmezi, hogy a külállamokkal való szerződéseknél neki oly mértékű előnyökre van joga, amily mértékű áldozatokat hoz Magyarország és ezért szeretne, ugylátszik, Magyarországtól mennél nagyobb anyagi áldozatot kicsikarni, hogy az egyenlő mérték osztrák elve szerint neki mennél több előnyre legyen joga.

Másként nem is lenne megérthető az osztrákok azon erős agitálása, amelylyel a Balkán-államokkal való kereskedelmi és vámszerződések megkötését annyira sürgetik és pedig oly feltétel mellett, hogy a magyar mezőgazdaság legvirulőbb ága, az állattenyésztés az ő érdekeinek teljesen kiszolgáltatassék és a kereskedelmi szerződések megkötésének, hármekkora állatbehozatal engedélyezése árán is. Temészetesen osztrák fuffanggal nem valla be Ausztria nyíltan, hogy azért akarja a nagyobb állatkontingens behozatalának engedélyezését, mert ennek árán Ausztria bizonyos előnyöket biztosíthat magának, hanem arra hivatkozik a leggyakrabban, hogy az idegen állambeli állatbehozatalra szüksége van a magyar-osztrák vámterületnek, mert a hazai fogyasztás szükségletei fedezésére nem elegendő az az állatlétszám, melyet a magyar és osztrák állattenyésztés piacra tud vinni.

SZÉKELY SZÖVÖGYÁR ÉS HAZI IPAR-VÁLLALAT, SEPSISZENTGYORGYON.

KÖLÖNLEGESSÉG:

Szekely kettősdrill lenzsák

legjobb hazai nyersanyagból, tartóssága felülmúlhatatlan, kiválóan alkalmas gazdasági kezelésben.

ELSŐ MAGYAR VITORLAVÁSZON-, LEN- ÉS JUTAÁRUGYÁR, POZSONY.

GYARTMANYOK:

Mindenféle nyers és vízmentes ponyvák.

Vízmentes hópnyok. Sátrak. Munkas és bajdoló-
tőnyök. Nyers- és rugyantzott kendertőmlők.
Itató- és tisztítók stb. stb.

Megrendelési központ:

Klinger Henrik

BUDAPEST, V., SZABADSÁG-TÉR 11.

Minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Ez állítás tendenciózus volt és tarthatatlanságát fényesen igazolja az a kimutatás, amely a bécsi st.-marxi vágómarhavasár forgalmáról most tételt közzé és amelyből kitűnik, hogy az utóbbi évben a st.-marxi marhavasár forgalma jelentékenyen emelkedett, dacára a balkán állatbehozatal elmaradásának és a marhaárak jelentékenyen esőkkentek az utóbbi évek folyamán. A kimutatás szerint felhajtattott a st.-marxi vásárra hizómarha, soványmarha és szurómarha összesen:

	1907-ben	1908-ban	1908-ban + -
Ausziából	79,760	82,615	+ 2,855
Magyarországból	117,349	134,804	+ 17,455
Horvát-Szlavon-Dalmátországból	13,534	6,805	- 6,729
Boszniából	7,438	728	- 6,710
Összesen	218,081	224,952	+ 6,871

Csupán Magyarországból a múlt esztendőben 17,455 drb marhával került több a bécsi piacra, mint az ezt megelőző 1907. évben és az osztrák tartományok is 2855 drb-bal nagyobb állatkontingent küldtek a múlt évben ugyanoda. Ez erősebb felhajtásból leszámítva a kisebb horvát és boszniai felhajtást, még mindig 6871 darabbal több számos marha került a bécsi piacra, mint az előző esztendőben, amely körülmény egyáltalában nem igazolja azon osztrák fölfogást, hogy a közös vámterület állattenyésztése nem haladna és a növekvő fogyasztást nem tudná fedezni kellő mennyiségű állatfelhajtással.

A vágómarha ára sem emelkedett oly mértékben, mint a többi élelmiszerek, vagy ipari cikkek ára, ami kitűnik a következő összehasonlításból. A bécsi piac marhaárak voltak 1904 június 6-án:

	I. rendű	II. r.	III. r.	Átlag
Magyar hizott ökör	75.—	71.50	66.50	71.— K.
Galicziai "	78.—	73.—	69.50	73.50 K.
Tarka "	83.50	78.—	72.—	77.80 K.

1909 június hó 7-én jegyezték ugyanott a következő árakat 100 kg.-ként:

	I. r.	II. r.	III. r.	Átlag
Magyar hizott ökör	78.—	66.50	57.—	67.17 K.
Galicziai "	88.—	73.50	—	79.75 K.
Tarka "	90.—	76.50	67.50	78.— K.

Az összehasonlításból látszik, hogy a bécsi piacpon jelenleg csupán a galicziai hizott marha árában található lényegesebb eltérés, mert itt a fogyasztás szempontjából az ideai esztendő rovására 625 korona eltérés mutatkozik, ezt azonban nagyban ellensúlyozza a magyar hizott marha árának mutatózó négy koronányi olcsóbodása, ami azért lényeges, mert a bécsi piac elsősorban is magyar marhával fedezi a fogyasztás szükségleteit. A tarka hizott ökör átlagos árában alig tapasztalható különbség.

Az osztrák önző és rövidlátó politika természetesen ily esetekben nem szívesen bizonyítja állításának valóságát reális adatokkal, reá nézve nagyobb jelentőségű a hangzatos jelszó, amellyel a fogyasztóközönséget is a szerb állatbehozatal követelése mellé szeretné hangozni és azért hangoztatja azt az állítását oly gyakran, hogy a husbehozatal, illetve marha-behozatal a fogyasztás érdeke a mai magas marhaárak következtében. E tendenciózus állítás — nagyobb alapossgággal vizsgálva a kérdést — rögtön megdől és nem marad belőle meg semmi, mint csupán az osztrák önzés leplezetlensége.

Darányi — Thielhez. Darányi földmiv. min. ügyi miniszter Thiel Hugó dr., földmiv. min. igazgatóhoz Berlinben hetvenedik születésnapja alkalmából meleghangú üdvözlő táviratot intézett, melynek szövege a következő: „Egy egész emberöltő alatt gazdag eredménytel koronázott működése által Nagyméltóságod nemcsak a hazájában, hanem egyszersmind az összes mezőgazdasági érdekeknek is olyan nagybecsű szolgálatokat tett, hogy valamennyi gazda öszinte hálaérzi magát kötelezve. E hála-érzettel áthatva, részemről is indíttatva érzem

magamat, hogy hetvenedik születésnapjának ünnepe alkalmából a magyar gazdák nevében a legőszintébb szerencsekívánataimmal üdvözlöm. Darányi Ignác m. kir. földmiv. ügyi miniszter.”

Hensel Árpád nyugdíjazása. A hivatalos lap keddi száma közli, hogy Ő felsége a király a magyar földmiv. ügyi miniszter előterjesztésére, Hensch Árpádot, a magyarvári gazdasági akadémia igazgatóját saját kérelmére állandó nyugdíjba helyezte. Mi ez alkalommal csak röviden reprodukáljuk a híradást, amely a magyar gazdasági tanintézetek egyik legkiválóbb szaktudósának nyugalombavonulását jelzi. Lapunk legközelebbi számában valóságos érdemei szerint fogjuk méltatni és ismertetni a kiváló tanár és lapunk szakrovatvezetőjének érdemeit, aki hosszú tanároskodása alatt teljes generációkat nevelt fel és oktatótt a gazdálkodás tudományára.

A nép felvilágosítása. A „Nemzeti Állam” szerkesztősége vasárnap Kiskunhalason a városháztéren mintegy négyezer gazda, iparos és mezői munkás jelenlétében népies előadást tartott a nemzetközi szocializmus téves tanításairól. Az előadást Schilling Ede polgármester nyitotta meg, aki miután megmagyarázta az akció czélját, felkérte a polgárságot és a felvonult szocialista munkásokat, hogy az előadókat Halas város közönségehez méltó nyugodtsággal hallgassák meg. A polgármester megnyitó beszéde után Tali Ferenc szerkesztő tartotta meg tanulságos előadását. Utána Magyar Gyula tárgyilagos érvekkel mutatott rá a szocialdemokrata párt vezetőségének helytelen taktikájára. A másfél órán át tartott előadást a jelenlevők nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatták. Előadás után a városi tanács a szerkesztőség tiszteletére ebédet adott, amelyen a polgármesteren kívül többek között Kolozsvári Kiss István dr. helyettes polgármester, Mutschenbacher Emil dr., az OMGE. titkárja és Székér Pál rendőrfőkapitány vett részt.

Az olasz cukorrépaipar és cukoripar. Olaszország mezőgazdaságában mind erősebbé válik a belterjesebb gazdálkodás, különösen az ország északi felében, ahol az éghajlat kedvezőbb, a talaj is termékenyebb. A Pó völgyében egészen német mintára berendezett gazdaságok találhatók, ahol nagy sulyt fektetnek az ipari növények és különösen a cukorrépa termesztésére. Az olasz mezőgazdaság a cukorrépaiparban egy igen jövedelmező gazdasági ágat látott, mert dacára a néha rendkívül kedvezőtlen munkásviszonyoknak, meg tudja számítását találni az olasz gazda, mert az olasz cukorgyárak a répa métermázsáját annak 10—18%-os cukortartalma szerint 2—3.20 lírával, azaz 1.90—3.04 koronával fizetik. Az utóbbi években az olasz cukorrépaipar jelentékeny lépéseket haladt előre, amiről az alábbi kimutatás is meggyőzhet bennünket. Cukorrépával bevetett terület volt:

1905. évben	32,000 hektár
1906. "	37,000 "
1907. "	40,000 "
1908. "	44,000 "

A cukorrépaipar kiterjesztésével az olasz cukoripar is erős virágzásnak indult, ami azt mutatja, hogy erős cukoripar csak a cukorrépaipar megerősítésével érhető el. Az olasz cukorgyárak 1907/8-iki kampányban 1,300,000 q cukort termeltek, az ideai kampány cukortermeletét pedig 1,600,000 q-ra becsülik, vagyis az ideai kampány cukortermeleté majdnem 25%-al mulja fölül az előbbi kampány cukortermeletét. Az olasz cukorgyárak termelő-képessége azonban ezzel még nincsen kimerítve, mert a ma fennálló cukorgyárak évi termelő-képessége 2 millió q.

Elterjedt azonban az a nézet, hogy az ideai kampányban termelt cukormennyiség a legfelsőbb határa annak, amennyit a jelen viszonyok közt természetesen szabad, illetve lehet a cukoripar vesztesége nélkül. Addig ugyanis, ameddig a legutóbbi brüsszeli cukorkonvenzió határozományai érvényben lesznek, Olaszország kivételre nem terjeszthet, tehát csak a belföldi fogyasztásra van utalva. Az olasz belföldi cukorfogyasztás, dacára annak, hogy az olasz nép

mint a legedesebb száju van elismerve, meg lehetőszen szűk korlátok közt mozog, mert évente és fejenként átlagban nem fogyaszt az olasz 3-4 kg. cukornál többet, amely fogyasztás Olaszország mai népessége mellett 1,115,000 q cukor évente. A cukorfogyasztás emelése pedig a rendkívül magas cukoradó miatt, amely a finomított cukor q-ja után 70-150 líra, egyelőre lehetetlen.

Az ideai kampány végén kb. 350,000—400,000 métermázsas cukortartalék fog fennmaradni, amelyhez ha a múlt évi termelést csak megközelítő cukormennyiség is jön, a cukorpiac átalakulását igen kedvezőtlenül fogja befolyásolni és lehet, hogy a cukorárak hanyatlása maga után fogja vonni a fejlődésnek indult cukorrépaipartermesztés csökkenését is.

„Az Ausztriától való gazdasági különválás nyomán várható alakulások” czimen Rajnik Béla dr. budapesti ügyvéd tollából a Franklin-Társulat kiadásában egy fölötté aktúalis munka jelent meg, melyet a Magyar Tudományos Akadémia is megkoszorozott. Az Ausztriától való különválás nyomán várható egyes alakulásokat, úgy a sajtó, mint önálló művek is mérlegelik naponta. Mindezek a megvitatások azonban többnyire általános-ágokban és elméleti körben mozognak. Hiányzott eddigéle olyan összefoglaló munka, mely gyakorlati irányban, termelési ágakról termelési ágra haladva, igyekezett volna kimutatni az esélyeket az új rendben, az így nyert eredményekből vonva meg aztán az önálló vámterület mérlegét. Ezt tüzte ki czéljául ez a munka, melyre legközelebb szakszerű méltatás kapcsán fogunk visszatérni. Eleve is jelezük, hogy a kiválóan időszerű és 19 nyomtatott ivre terjedő könyv ára 15 korona.

Parcellázások jutányos és gyors keresztfülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” üzletmüködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e czélra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkezdést, miért is maga parcellázási czélokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e czélra megbízottját a helyszínére kiküldi, aki az összes teendők ellátásáról a helyi kivánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási czélokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utca 2. szám) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségreszesedést nem igényel, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a vételárát. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegezettek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adhatnak. 3. Az egyik módzatú kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

NYILTTER. *)

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kiváló hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Engedélyezett árványvizetkezésben vagy a Salva-Lipóni Salva-Termelet Vállalatnál Budapest, V. Rudasbányai út.

*) E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Az időjárás hűvösre változott. Csapadék fordult elő az ország majd minden részében, ami jó hatással volt a vetések fejlődésére. Több helyről panaszok jönnek a rozsda fellépe éről, mely olyan mértékű immár, hogy nagymérvű károsodást idéz elő. Általánosságban a vetések állásáról igen ellentétesek a tudósítások. Érdeklődéssel várják a földművelésügyi miniszterium 18-iki terméscsúszását, mely az első hivatalos számszerű adatokat fogja tartalmazni.

A külföldi piacokon az időjárás viszonyok normálisak. A Balkán-államokban hó esőzések fordultak elő, melyek a vetések fejlődésére kedvezően hatottak. Az északamerikai termés a becslések szerint kisebb lesz a tavalyinál. A piacok üzletmenete szilárd, csak az utóbbi napokban fordult elő némi arcsőkenés.

Nálunk a szilárd hangulat adja meg a piacnak a jellegét. Mindössze egy napon jutott érvényre az üzlet kezdetén némi ellanyhulás, amit azonban csakhamar ismét szilárdulás váltott fel. A fővárosi malmok, hogy a fogyasztást kielégíthessék, üzemiüket kénytelen-kelletlen újból feverték és fizetik azokat az árakat, melyek felszínre kerültek. A készletek teljes hiánya folytán külföldi, főleg románbuzát vásároltak nagyobb tételekben, mint hirtelen azonban, ott is fogytán vannak a kenyérmagvaknak. Élnék az üzletmenet újuzában s különösen a Bánátságban történtek nagyobb eladások.

Rozs jobb figyelemben részesül, tengeri azonban elhanyagolt. A zabkészletek csekélyek, a kereslet az utóbbi napokban megelégnékül s így az árak emelkedtek.

Árpában nincs üzlet.

Az egyes gabonaneműk áraitól s az azokban végbement változásokról napjelenléstükben számolunk be.

Napjelenlés a gabonátözsderől.

1909. június 15

Legteljesebb esend uralkodik a készáruüzletben. Kínálat nincs és láthatóan győződnék meg arról, hogy készleteink teljesen kifogytak. Néhány kocsiromány buza teljesen változatlan árak mellett kelt el.

Rozs elhanyagolt. 20'40—20'50 K. árat fizettek ab Budapest.

Árpa forgalom nélkül.

Tengeri elég szilárd, 15'70 K. jegyzést állapítunk meg Budapest paritásában.

Zab szilárd, emelkedő, 18'50 K. és 18'80 K. ab Budapest raktárak könnyen elérhető.

Eladatott:

Buza. Kalocsai: 100 mm. 76'5 k. 32 K. 80 f.
Fehérmegyei: 100 mm. 76'5 k. 32 K. 40 f., 100 mm. 76 k. 32 K. 40 f.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 78 k. 32 K. 90 f.
Bácskai: 100 mm. 78'5 k. 33 K. 30 f.
Román: 290 mm. 77 k. 32 K. 80 f.
Rozs: 300 mm. 20 K. 60 f. kpf.

Árpa: 100 mm. 17 K. 30 f. kpf.
Zab: 100 mm. 18 K. 70 f. kpf., 300 mm. 18 K. 70 f. kpf., 200 mm. 18 K. 70 f. kpf., 100 mm. 18 K. 65 f. kpf., 150 mm. 18 K. 40 f. kpf., 150 mm. 18 K. 30 f. kpf.
Tengeri: 100 mm. 15 K. 60 f. kpf., 100 mm. 15 K. 50 f. kpf. kocsiara

Határidőárak.

(Déli zárul.)

Buza	1909. októberre	27—	K.
"	1910. áprilisra	27 84	"
Rozs	1909. októberre	20'60	"
"	1910. áprilisra	21'40	"
Zab	1909. októberre	15 54	"
Tengeri	1909. júliusra	15 62	"
"	1910. májusra	14'30	"

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester utcza. 1909. év június hó 15-én. A székesfővárosi vásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Fehozatott a szokott közlegekből 125 szekér réti széna, 3 szekér muhar, 15 szekér zsupszalma, 8 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 42 szekér tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (löhöre, luczerna, — zabosbikköny, köles stb.), 3 O zsák szecska.

A forgalom igen élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 800—1540, muhar 1340—1440, zsupszalma 84—920, alomszalma 64—76, takarmányszalma —, keve tengeriszár —, egyéb takarmány 950—1060, zabosbikköny 1880—1500, löhöre 920—1300, luczerna 980—1300, köles —, sarju —, szalmaszecska 880—900. Összes kocsiaraz 193. Összes súly 235 200 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom élénk volt és az árak nagyobb vételkésv daczára változatlanul zárnak.

Élkel finomított szesz adózva nagyban 174— K., adózatlan 55— K.-ig helybeli szeszfinomítóktól, míg ellenben vidéki szeszfinomítók és másodkézből olcsóbb árak mellett ajánlott finomított szesz 51—53 K.-ig főleg azonnali szállításra.

Élesztőszesz adózva 172'25 K.-ig, adózatlanul 53'25 K.-ig kelt el nagyban.

Denaturált szesz 48—48'50 K.-ig kelt el és kötésre hordóval együtt 48—49 K. zárul.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás fix árban prompt 46'50 K.-ig, kampányszállításra 47 K.-ig volt ajánva. Jegyzésen alól 3 K.-val olcsóbban.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 51—52— K. Bécsi jegyzés változatlan 53—53'60 K. jegyez.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	51—	52—
Finomított szesz adózva	174—	174 25
" adózatlan	55—	55 25
Élesztőszesz adózva	172 25—	172 50
" adózatlan	53 25—	53 50
Nyersszesz adózva	172—	172 50
Denaturált szesz	48—	49—

(Az adózott szesz a 20 korona pótdóval együtt értendő.)

Liszt, őrelemeny és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Kapesolatban a gabonaárakkal, emelkedtek a lisztárak is. A lisztárak magas nivója folytán a fogyasztás tartózkodó és csak a legszükségesebbeket vásárolja. Őszi szállítás iránt csekély érdeklődés mutatkozik.

A fővárosi malmok átlagos butaliszt jegyzésai 100 kg.-ként Budapestben, elegendő tisztasulyként, szákositni.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	49 40	48 60	47 80	47 —	46 20	45 —	43 60	39 —
			7 ³ / ₄	7 ³ / ₄	8			
			34 40	29 —	16 40			

Korpaárak:

Szám:	O.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	33 40	32 60	31 60	30 80	29 80	29 —	28 40

Korpa. A malmok üzemredukciója folytán a korpában érezhető hiány mutatkozik. A magas árjegyzések arra indítják gazdáinkat, hogy a beszerzéseket regisztrálják. Őszi szállításra kevés üzlet köttetetik.

A többi abraktakarmányoszték árai a következők voltak Budapestben szákosit, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1909 júniusi száll.	12 40—12 50
Goromba " " " " " "	12 60—12 80
Finom korpa 1909 szept.—decz szállításra	11 65—11 75
Goromba " " " " " "	11 85—12 —
Rozskorpa " " " " " "	13 ——13 20
Árpadara és árpadercke	14 30—14 40
Derby melasse ab Hatvan v. Pakszony	11 50—11 60
Száritott moslák zsák nélkül	14 30—14 50
Málátacsira " " " " " "	13 90—14 —
Száritott répaszelet, " ad állomások	14 20—14 30
Szörplé 48—50% cukortart. hordó nélkül	9 40—9 50
8-as számú takarmányliszt szept.—decz.	15 10—15 60
Malomkonkoly 1909 júniusi szállításra	13 80—13 90
" " " " " " " " " "	12 60—12 70
Budapesti gyári repcepogácsa 1909 júniusi szállításra	15 ——15 20
Budapesti gyári repcepogácsa 1909 szept.—decz. szállításra	14 60—14 80

Élelmiezték nagyban árai a központi vásárosarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1909 június 15-én.

Az üzlet elég élénk, lényeges változás nem észlelhető. Részleteiben következőképp alakult:

Mai árak:

Husneműk: vidéki marhahus hátulja 1'36—1'60 K., aleje 1'—1'12 K., vidéki borjú hórben, hosszan zseve, súlylevonás nélkül 0'90—1' 2 K., helybeli borjúhús 1'—1'24 K., sertéshús szalonnával 1'44—1'46 K., lebuszt sertés 1'48—1'50 K., szalonna fias 1'24—1'28 K.,

Nemzetközi gabonapiacz 1909. június 10-től 1909. június 16-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	15	82'95	—	84'60	84—	81'86	24'84	27 96	21 58	21'44	22 20	Julius	—	23'90	30'22	24 94	20 82
	10	33 45	—	35 —	34 —	31 86	25 20	27 96	21 66	21'44	22 20	Szept.	26 88 ³	22'68	26'66	28'84 ¹	—
Rozs	15	20 80	—	21 70	23 30	23 01	17 —	—	—	—	16 88	Julius	—	—	28'02	17'06	—
	10	21'10	—	21 80	23 30	23 01	17'28	—	—	—	6 83	Szept.	20 70	—	22'22	16'92 ¹	—
Zab	Június	15	18'50	—	20'40	21'40	23'01	—	—	—	—	Julius	—	—	22'26	—	—
		10	18'40	—	20 —	21 40	23'01	—	—	—	—	Szept.	15 46 ³	—	—	—	—
Tengeri	Június	15	15 80	17 35	16 90	18 50	21'24	—	16 18	14'40	12 19	Julius	15 62	—	—	—	—
		10	15 80	17 35	16 80	18 50	21 24	—	16 34	14'46	12 19	Szept.	14 28	—	—	—	—
Árpa	Június	15	18 —	—	—	—	23'60	—	—	—	—	Julius	15 74	—	18'58	—	—
		10	18 —	—	—	—	23'60	—	—	—	—	Szept.	—	—	—	—	—

Jegyzet: 1) Szept.—decz.
2) Október

FOLYAM.

armányok.
Kormány-öss-
székre.)
emelkedtek a
nyán a fogyaszt-
bekelet vasárolja.
utakozik.
jegyzései 100
ként, iszkostal.
43 60 39
U. H. III.
80 29 - 38 40
olytán a korpá-
agas árjegyzések
éseket regisztrál-
tik.
követhek vol-
akományok vése-
12 40 - 12 50
12 60 - 12 80
11 65 - 11 75
11 85 - 12 -
13 - 13 20
14 30 - 14 40
11 53 - 11 60
14 30 - 14 50
13 90 - 14 -
14 20 - 14 33
9 40 - 9 50
15 10 - 15 60
13 30 - 13 90
12 90 - 12 70
15 - 15 20
14 60 - 14 80
a központi
vetkezete jelen-
as nem észlelhető.

szalonna sózott 1'32-1'36 K., szalonna füstölt 1'44-1'48 K., olvasztani való 1'44-1'48 K., háj 1'60-1'64 K., sertészsír 1'56-1'58 K. kg-ként. Füstöltus (vidéki) kg-ja 1'40-1'50 K., hazai sonka 1'80-2- K., szalámi magyar 3'40-3'60 K., szalámi nyári 1'20-1'40 K., bárány párja - K-ig.
Vad: 6z 1'60-1'80 K., szarvas - K., vaddisznó - K. kg-ként egészben, nyulnagy 0-0-0 K., nyul stldő 0-0-0 K., fogoly 0-0-0 K., fácán 0-0-0 K., erdei szalonka - K., dámvad 0-0-0 K. kg-ként. Fenyvesmadár kötege 0-0-0 K.
Baromfifélék: élő rántani való csirke 1'20-2'40 K., sütni való 3-3'20 K., liba fiatal 8-12- K., kacsa sovány 3'60-4- K., kacsa hizott 7-8- K., lud hizott - K., tyúk 3'60-4- K., pulyka 0-0-0 K., élő sovány liba - K. páronként.
Vágot szepen tisztított baromfi, hizott lud 1'40-1'60 K., hizott rucsa 1'60-1'80 K., hizott pulyka 0-0-0 K., levestyúk 1'50-1'60 K., pulyka sovány 0-0-0 K. kg-ként. Poulard 1'80-2- K., gyöngytyúk - K. darabonként.
Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 3-3'30 K., II. 2'90-2'90 K., főzővaj (köpült) 2'20-2'30 K., tehéntúró 18-24 fl. kg-ként. Valódi erdei juhtúrót és munkástúrót igen jutányosan szállíthatunk.
Zöldségfélék: burgonya (vagónáru) sárga 8-9'60 K., róssa 5-8- K., fehér 5-6'40 K., kiffi - K., sárgarépa 44-50 K., petrezselyem 40-50 K., vöröshagyma makói 28-27- K., vöröshagyma közönséges hazai - K., fokhagyma 14-20 K., káposzta 2'40-4'80 K. 100 fej. Burgonya, új - 17-18 K. Kalarábé 4-8 K. 100 db, spárga solo 1-1'20 K., közép 0'40-0'50 K., levestárgya 0'16-0'24 K. kg-ként. Zöldbab, hüvelyes 0'30-0'40 K., kilejtett 0-0- K., zöldborsó, hüvelyes - 12-20 K., kilejtett 0-0- K., paradicsom - K. 100 kg-ként. Uborka salátának való 0'20-0'30 K., ecetbe 8-8- K., savanyítani 0-0-0 K. 100 db-ként. Paraj 0-0-0 K. kg-ja.
Gyümölcsfélék: Szőlő madalaina 0-0-0 fill., érett chasselas - fillér kg-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyarman, ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) 80-1'20 másodrendű - 30-40 harmadrendű apró áru 12-24 K., körte elsőrendű 0'80-1'10 K., másodrendű 0-0-0 K. q-ként. Dió I. 40-60, II. 30-40 K. 100 kg-ként. Görög dinnye - K., kantáluip - K., szárított belföldi szilva - K. belföldi szilvaiz - K., ringló - K. 100 kg-ként.
Vegyesárúk: Bor és szeszes italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Mész 0-0-0 K. kg-ként. (A szövetkezet - mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője - minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsiz 0-0-0 fillér kg-ként. Gomba szárított 0-0-0 K., szappan - fill., lence (erdélyi) - K., bab apró - K., nagyszemű - K., lence - K. 100 kg-ként.
Tojás: bácskai - K., erdélyi apróbb áru - K., meszes - K. eredeti ládánként (1'40 db).

Cukorüzlet.

A nyers cukor prágai tőzsdei jegyzése:
Ab Aussig - 24'10 K.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizaló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Table with columns for animal types (e.g., Oreg nehéz, Fialat nehéz) and weights/quantities. Includes a note: (Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levo nással vevő javára értendő.)

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1909 június hó 14

Table with columns: Felhajtás összege, Minőség szerint, Származási hely szerint. Lists various types of livestock and their counts.

Árak (100 kilogrammonként élőszuliban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

Table with columns: Magyar hizott ökör, Galicz s bukovinai, Bikák, etc. Lists prices for different types of cattle.

Irányzat: lanyha, prima minőségű ökör 1-2 K-val, középminőségű ökör 2 K-val olcsóbb. Harmadrendű ökör a mult heti árt m-gtartotta Bikavásáron az irányzat a kisebb felhajtás következtében szilárd, az árak 1-2 K-val magasabbak. Csontosmarha mint mult heten.

Szerkesztői üzenetek.

K. Gy. Zala. Vaa, a Csernovszky-féle, vagy a Rohr-féle lókapu. Kapható Kühnénél Sopron.
Pa-Csókás. W. A Köszegi-féle 45 HP. talajmívelőgép ára Baján 26000 korona.
P. R. Podoline. Rakovszky Antal birtokán Kocsóc, Trénesén megye.
H. J. Alsó-Láncz. A „Patent Scimiedt & Spiegel” gépgyáranak ezime: Breslau, Schlesien.
B. H. Az új cseléd-törvény keletkezésének körülményeiből joggal azt követeltettük, hogy annak rendelkezései a gazdaságban alkalmazott iparosokra nem alkalmazhatók és sürgettük egy külön törvény meghozatalát, amely ezen alkalmazottak szolgálati viszonyait rendezné. Ezt a nézetünket ma is fenntartjuk, mert jogilag lehetetlenek találjuk, hogy az iparosok a cseléddel azonos rendelkezések alá essenek csak azért, mert iparukat állandó fi etés f jében a gazdaságban gyakorolják.
A törvényt végrehajtó miniszternek a felfogása ellenkező. Eppen most olvassuk az 1909 márczius 5-én 23.384. sz. a kelt földmívelésügyi miniszteri rendeletet, amelyben k lányege az, hogy kizárólag a gazdaság részére dolgozó szegődmenyes iparos gazdasági cselédnek tekintendő és az iparlórvény rendelkezései alá nem esik, sőt az általa alkalmazott segéd munkások sem tekinthetők sem iparossegédeknek, sem iparostanonczoknak. Majd egy önálló cikkben ki fogjuk fejteni nézeteinket a törvény ezen magyarázatának helyessége felől. Addig is az ön kérdésére az a válasz, hogy a kormányhatalom felfogása az ön véleményének ad igazat. Sz. F.
N. E. Az 1907. évi XIX. t-cz értelmében és az ennek magyarázatára vonatkozó, általunk már több ízben közölt kereskedelemügyi miniszteri rendelet szerint a gazdaságban alkalmazott iparosoknak a kerületi munkáspénztárnál való biztosítása nem kötelező, mert ezek a cselédsegélypénztárnál jelentendők be. Az idézett rendelet 1908 aug. 11-én kelt. Némely esetekben a kerületi mun-

káspénztárnál való biztosítás válik kötelezővé. Ezeket az eseteket a betegség esetére való biztosításra nézve az 1907. évi XIX. t-cz. 1. §-ának 12. pontja és a baleset-biztosítási kötelezettség tekintetében ugyanezen törvény 3. §-ának 3. és 26. pontjai sorolják föl. Sz. F.
N. N. A tárcsás boronák mind jők. Legjobb nincs. Szporzon.

T. E. Korlát. A tárcsásboronával kétszer kell megjárni a földet, ha el akarja tüntetni a bakhátakat. Ez azonban csak szépséghiba s nem okvetlen szükséges. Szporzon.

B. F. Pa-Kökut. Kézi négyzetbe tengerültető nincs. Forduljon akármely szabadalmi irodához. A napiapok hirdetéseiben megtalálja a címet. Szporzon.

M. H. Csurgó. Miután üvegházak építésénél igen könnyen olyan hibák követhetők el, melyeknek kijavítása tetemes költséggel jár, azt tanácsoljuk, tessék a szükséges adatok közlése mellett növényházak építésére foglalkozó czégekhez (Farkas és társa, Budapest, VII. Lshel-u. 8., Schott M. G. vasműgyár, VII. A-Erdősor 20.) fordulni, hol tervekkel és költségvetéssel készségesen szolgálnak. F. K.

N. N. Kérdéses árokpartra szilva-vagy körtefák ültethetők. F. K.

H. S. és U. L. Hat-bétszáz hold gabona elcséplésére az u. n. 8. lóerős cseplőszekrényt szokták választani, melynek meghajtására a 16 lóerős benzindomotor megfelel. Már most, hogy melyik lesz az olcsóbb, a gőz- vagy a benzindomotor-e, arról kérdésítendő könnyen meggyőződhet számítás útján, ha tudja, hogy egy tényleges lóerőre kell óránként 5 kg. jó minőségű magyar szén vagy 0'4 kg. adómentes benzín. A gőzgéphez kell ezenkívül naponként vagy 12 hl. víz, a benzindomotorhoz 1 hl. Számita ki, melyik az olcsóbb és m es válasza azt. Szporzon.

F. M. Felsőalap. Kérdésére bajos határozottan válaszolni. Mi azt tartjuk, hogy a hizalást fele árpa s fele tengerivel volna czél szerű folytatni. Ez nem lenne drágább, mint a korpá tengerivel való hizalás, mert az árpa tápértéke másfélszer akkora, mint a korpá. Cs. I.

P. D. Harzó. Ma már annyi a használható jó kaszáló-gép, hogy kü önösen egy gyártat sem ajánlhatunk. Határozott véleményünk csak az esetben mondhatnánk, ha ismernénk birtokának helyi és talajviszonyait. Mert nem mindegyik kaszáló-gép dolgozik egyformán - mondjuk - a sik homokon vagy a domboldalon. Tessék tehát kérdését e viszonyok ismeretével kapcsolatban megisméltetni és akkor majd szakrovatvezetőnk fogja megadni az érdemleges választ.

Tehénistálló. F. D. Kérdésére a Köztelek-nek márczius hó 13-án megjelent számában 221. sz. kérdés alatt lett már megadva a felelet. G. G.

Sürgősen cím alatt beküldött kérdését tessék megisméltetni, mert az olvashatlan aláírásból és az elmosódott helyezéskből agyaltalan nem tudjuk megállapítani a kérdés beküldőjét, valamint azt sem, hogy arra feleltünk-e vagy sem?

1908-1909 K.
hőben, hosszan
K., helybéli borju-
ával 1'41-1'46 K.,
friss 1'24-1'28 K.,

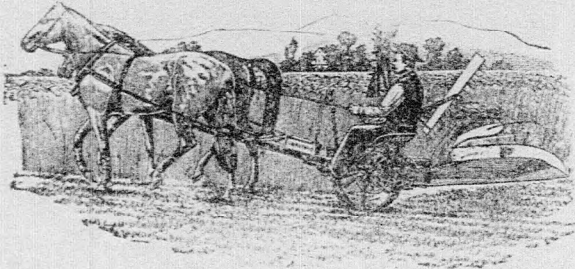
6-ig.

Table with columns: Páris, Chicago, Árak. Lists prices for various goods.

Meinl Gyula Budapest. IV. Kossuth Lajos utczal. Kávé behozatal = téa behozatal = kakaó és csokoládé. Posta-küldemények Magyar-ország minden helységébe. Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Szőlőpermetező előnyarájantat! Legkisebb szükségletnél gyári ár!!! SOHR PÁL czégnél, Somogyiszill 45. sz.

! Utólérhetetlen teljesítésben és könnyű járásban!

Uj gabona- aratógép „Handy“

Szénaforgatók — Lógereblyék

Uj fűkaszázó „Darling“

UMRATH és TSA Budapest, V. ker., Váci-körút 60. szám.

Gőzcséplőkészlet 12 HP-ig — Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

Gróf Nákó Sándor
uradalmánál

pénztárnoki állás

f. évi július 1-re betöltendő. Pályázóktól kereskedelmi iskolai végzettség és több éves gyakorlat igazolása kívántatik. Kauzióval rendelkezők előnyben részesülnek. Fizetés évi 2400 korona, ötödévi előléptetéssel és nyugdíjjogosultsággal. Ajánlatok iskolai és működési bizonyítványokkal felszerelve az **uradalmi számtartóság** címére, **Nagyszentmiklósr**a (Torontál megye) küldendők.

3552

Eladó gulya.

Öméltósága Vay Gábor gróf úr vámfalui uradalmában tenyészirányváltoztatás folytán eladó 42 db részben kisborjas, részben hasas **magyar tehén**, 7 db 3 éves **üsző**, 7 db 2 éves **üsző**, 13 db 1 éves **üsző**. Bővebb felvilágosítással szolgál Görgey Gábor urad. intéző, Vámfalu, Szatmár megye.

3544

ELADÓ BIRTOK.

Szatmár megye fehérgyarmati járásában, **Csaholcz** községben (vasutállomástól 30 percz) 700 hold (1200 öles) tagos birtokomat, belsőségek, cselédházak, istállók, 5 szobás urilakással és kerttel, esetleg ez évi terméssel is (500 hold őszi-tavaszi vetés) eladom. Az ingatlanon 250.000 korona 5%-os törlesztéses kölcsön van. **Ugyancsak eladom** Szatmár megye Turvékony határában a máriavölgyi fürdő szomszédságában levő 160 köblös tagos birtokomat is. **Rácz Béla**, Szatmár. Felvilágosítással szolgál még **dr. Rácz Endre** ügyvéd Szatmáron.

3549

A mezőgazdasági munkák és teendők

hónapról-hónapra a mezőgazdaság minden ágában.

Szerkesztette:

Kodolányi Antal

Második, bővített kiadás. Ára: füzve 3 korona, vászonkötésben 4 korona.

Hogy e mű a magyar gazdaközönségnél oly szives fogadtatásban részesült, miszerint rövid 3 hónap mulva annak 2-ik kiadásban való megjelenése vált lehetővé, azt hisszük, eléggé mutatja, hogy annak írója oly művel gyarapította a magyar gazdasági irodalmat, melynek a gyakorlati életben való hasznavehetőségét legjobban a magyar gazdaközönségnek a mű iránti emez élénk érdeklődése bizonyítja.

„Pátria“ r.-t. gazdasági könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

— A —
KÖZTELEK
OLCSÓ KÖNYVTARA
eddig megjelent
füzetek:

Az istállótrágya

Írta: Cserháti Sándor
Ára 50 fillér

A szarvasmarha tenyésztése

103 lap, 29 ábrával
Írta: Kovácsy Béla
Ára 1 korona

Baromfitenyésztés

103 lap, 36 ábrával
Írta: Hroblay Emil
Ára 1 korona

A gabonafélék természetése

70 lap, 19 képpel
Írta: Grabner Emil
Ára 50 fillér

Sajtó alatt vannak:

Adóügyi tanácsadó

Írta: Hoffady Mándor
Ára 50 fillér

A jó pinczegazda

Írta: Pöttenhoffer Sándor
Ára 50 fillér

„Pátria“ r.-t. könyvkereskedése,
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

AUTOMAX

a világ legjobb
szőlőpermetezője.

Krása Rudolf Wien,
VII., Kirchengasse 29.

Kérje a D jegyű katalógust.
(A D jegynek a megnevezése okvetlen szükséges.)

KÁLMÁN SÁMUEL

ISTVÁN-UTI FIJINTERNÁTUSÁBAN

Budapest, VII., István-ut 63. sz.

az 1909—10. tanévre a beiratások a bentlakó és bejártó növendékek részére megkezdődtek. Az intézet a főváros legszebb és leg-
egészségesebb helyén fekszik. Az evang. István-uti főgimnázium,
VI. főreál, VII. kereskedelmi, több polgári iskola közelében.
Városligetre nyíló ablakok. Gyönyörű kert. Modern berendezés.
Villamos világítás. Nyelvek, zene, svéd torna, vívás. Kiváló tan-
terők. Gondos felügyelet.

Szünidei internátus. Az intézetet a mostani szün-
időt a Balaton partján tölti

BEIRATKOZÁSOK A NYARALASRA JUNIUS 20-IG.

3537

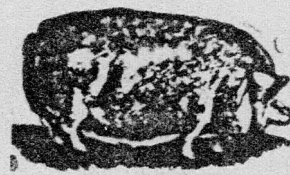
Gróf Károlyi László ur öméltósága felgyői uradalmában fekete szőrű, fecske hasu, südő mangalicza

tenyész kocza és kan

eladó. Bővebbet uradalmi tisztartóság, Felgyő, posta, vasut Csongrád.

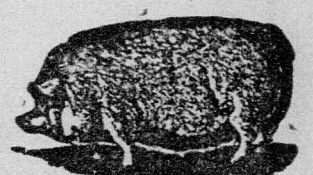
3527

Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban eszközölhetnek sovány egy hizott állapotban

URL REZSŐ

sertésbizományosnái, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári sertésüzem bérpalota.)
Telefon: 97—05 laterurbán.
Felvilágosítással készséggel szolgál.

DI LENARDO, FACCHIN & CIE

WIEN, VI., Magdalenenstrasse 24. (Saját ház.)

déligyümölcs, korai főzelékek és friss gyümölcs
behozatali és kiviteli üzlet.

Elsőrendű cég a fentemlített üzletágban, összekötéseit Magyarország és a magyar korona országai legfontosabb termelő és kereskedelmi körpontjaira is kiterjeszteni óhajja gyümölcs, zöldség, burgonya és friss főzelékek megvétele céljából

saját számlára, mint bizományban való eladásra.

Mint hogy a cégnek az ujkor összes vívmányával felszerelt saját bütőház áll rendelkezésre, ezáltal a küldemények frissen tartásáról kellően gondoskodva van. Már most biztosíthatjuk új üzletfeleinket, hogy a hozánk beküldött áruk kezelésével és üzleti eljárásunkkal teljesen meg lesznek elégedve és hogy az áruk értékesítésével bennünk erős támaszra fognak találni.

Levelezünk minden nyelven

Levélczim:

DI LENARDO, FACCHIN & Cie, WIEN
VI., Magdalenenstrasse 24. (Saját ház.)

Sürgönyczim: „Agrumi Wien.“ Telefon interurbán: „Wien 3344.“

**MEGJELENT AZ
ÚJ BORTÖRVÉNY**

2. bővített kiadása
a végrehajtási rendelettel és az 1909. évi május hó 28-án kiadott rendelettel bővítve, valamint az előirt könyvelési nyomtatványok min-táival, magyarázta:
Dr. Drucker Jenő
a „Borászati Lapok” szerkesztője.
ARA 1 KORONA.
Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazd. szakkönyv-kereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25.

Önműködőleg lövő elijesztő.

Vadak, varjúk, szarkák stb. elijesztésére.

A készlet naonta 10-szer lő önműködő, nagyobb birtokoknál, melyeknél több készlet lesz használva, a lövések úgy beállíthatók, hogy minden 10-20 perc-ben egy-egy lövés csúll. 3540
Ig. Heller
Bécs, II., Praterstrasse 49.
Kérjenek leírást. Képviselők kerestetnek.

Cséplési idényre

ajánlunk a t. c. Gazdaközönségnek legjobb minőségű gépszemet a legolcsóbb árak mellett. Mindenféle felvilágosítással szívesen szolgál a

Szénkereskedelmi Részvénytársaság
BUDAPEST, VI. ker., Teréz-körút 3. szám.
3511

Fontos minden ebtulajdonosnak!

A vadász-vizsla
Gyakorlati útmutató a vizsanevelés, tanítás, használat- és gyógykezeléshez.
Írta: **Stark Dezső** főedzős.
Harmadik kiadás, 10 képpel. Ára 2 korona.
E könyv minden ebtulajdonosnak nélkülözhetetlen, hasznos tanácsadó.
Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

Nincs többé büz!

A **Bonodor folyadék** a legbiztosabb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegysúlyu 5 kg. csomag bérmentve 7.50 K.** (Elegendő egy évre.) **1 kg. próbacsomag 2.50 K. csomagolással, szállítás nélkül.** **A Bonodor por vízledék azonnali szagtalanítására kitünő szer.** 5 kilós postacsomag **bérmentve 7 K.**, 1 kilós próbacsomag **2 K.** csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvétellel. Számos elismerőlevél.
Vezérképviselő: 3324
FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

Kérjen ajánlatot az elismert legjobb minőségű „BELLÁN”-féle kévekötelekről,

valamint hámsztráng, lókötékek, rudalókötelek, lónyaklók, marhakötelek, továbbá harang, tutaj, ruhaszárító stb. kiarólag hosszúságú, bácskai kenderből készült gazdasági, háztartási és ipari célokra szolgáló kötelekben, kender, len és juta; gabona-, gyapjú-, liszt- és szénzúgóknál, ponyvákban vagy vízmentes, mint természetesen, dohány- és cserkő, valamint szőlőszőlő, zsinór, illetve fonásban. Ökör-szárkosarokban, 3 águ erős kenderzsinórból, melyek tartósabbak és kényelmesebbek, mint a sodronyból készütek, továbbá koczbán géptisztításhoz, olasz kenderben tömítéshez s ugyancsak minden e szakmába vágó szükségleti cikkükbe a 25 éve fennálló
BELLÁN MÁTYÁS
kender kötél, tornakészletek, hintaágyak, tennis halász és lóhalók kezmuipar telepéről
Dunacséb (Bácska), 3459
Saját kendertermelés, áztatás, gerebenezés és feldolgozás. Gyártmányok kiütetve: Szeged, Pozsony, Nagyenyed és a pécsi kiállításokon aranyéremmel.
Sürgőnyezim: **Bellán Dunacséb.**

ÚJ TÁTRA-KALAUZ!

Dr. POSEWITZ TIVADAR ismert és közkedvelt utazási **SZEPESSÉG** kézikönyve :: ::
III. JAVÍTOTT KIADÁSBAN jelent meg.
Czészterőség szempontjából a mű most két külön részre osztatott és izléses vászonkötésben kerül forgalomba. :: ::
I. RÉSZ:
A MAGAS-TÁTRA, „ „ „ „ K 5.—
II. RÉSZ:
A SZEPESI KÖZÉPHEGYSÉG K 3.—
Számos új melléklettel bővített, tartalmazza a főbb nyaralótelepek tervrajzait és látóképeit: a Tatra látképét Poprádról, Osorba állomástól és Csorba-tóról; azután az Öt-tó, Zöld-tó és Nagy-Halastó katlanainak, Szadellői völgy képét. Lőcse és Késmárk városok tervrajzait stb. :: ::
A két kötet teljesen független egymástól és külön-külön rendelhető meg. :: ::
„PATRIA” r.-társaság könyvkereskedése
Budapest, IX., Üllői-út 25. sz. (Köztelek.)

Eladó földek.

Rendkívül előnyös feltételek mellett **100 kis hold a 1100 négyszögöl Bihar megye, Álmosd nagyközség határában** 2/3 részben fekete homok, 1/3 része kitünő kaszálóvetelhez elegendő holdanként 50 korona, esetleg több darabban is eladó. **220 kis hold a 1100 négyszögöl Érkeserü község határában**, fele elsőrangú fekete szántóföld, fele kitünő legelő és kaszáló, marhatenyésztés és belterjes gazdálkodásra alkalmas, holdanként 400 korona kölcsön elvállalható, vételhez elegendő holdanként 50-80 korona.

Részletes felvilágosítást nyújt, a földet megmutatja és szerződést köt
Végh István
községi jegyző
Bagamér, Bihar megye.
3551

TELJES MALOMBERENDEZÉSEK

ALAPITVA 1884
BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSZET ÉS GÉPGYÁR
PODVINECZ ÉS HEISLER
BUDAPEST, VI. VÁCZI-ÚT 141.
ÁRJEJYZÉK ÉS FELVILÁGOSÍTÁS KIVÁNTATRA INGYEN.

185889. f. II.
MENETRENDMÓDOSÍTÁS A SZEPSI-MECZENZÉFI ÉS KASSA-TORNAI VONALON.
Folyó évi június hó 25-től kezdve a szepsi-meczenzefi vonalon a jelenleg Meczenzéről délután 1 óra 34 pkor induló és Szepsibe délután 2 óra 25 pkor érkező 8513. sz. vegyes vonát Meczenzefről már délelőtti 9 óra 46 perckor fog indulni és Szepsibe d. e. 10 óra 27 pkor érkezni, hol csatlakozást talál a Szepsitől délelőtti 10 óra 37 pkor Kassa felé induló vonathoz.
Az ell-nirányban pedig a jelenleg Szepsiből délelőtti 9 óra 21 pkor induló 8512. sz. vegyesvonat jelzett időponttól kezdve 38 perccel korábban, azaz 8 óra 43 rkor fog indulni és Szepsiben csatlakozni fog a Kassa felől délelőtti 8 óra 35 perccel érkező vonathoz.
Ezzel kapcsolatban a kassa-tornai vonalon a jelenleg Kassáról reggel 7 óra 42 pkor induló 8411. sz. vonat ugyancsak június 25-től kezdve Kassáról 31 perccel korábban, azaz reggel 7 óra 11 perccel fog indulni és Tornára délelőtti 9 óra 9 pkor érkezni.
A részletes menetrendre nézve a kifüggesztett hirdetmények nyújtanak bővebb felvilágosítást.
Budapest, 1909. június 8.
A forgalmi főosztály igazgatója:
KOIÁNYI.

Pincézék: BUDAFOK. Kirendeltség: Közp. Vásárosarnok. Baromfihizlalda: BUDAFOK.

MAGYAR GAZDAK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE
BUDAPEST.
Igazgatóság és központi iroda:
IV., Veres-Pálné-utca 40. sz.
A Magyar Országos Méhészeti Egyesület Vezérképviselői.

Értékesít buszféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű élelmiszert. Hordóbor-értékesítő osztály. — Égetett szesz italok értékesítése.
A szövetséget tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.
Élelmiszer-árutár (IV., Vámbáz-körút 8. sz.) hus-, csemege-, fűszer-, bor- és nagybani osztályllyal. — A maga nemében egyedül álló élelmiszeri intézet.
Fiókok: Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy, Székelyudvarhely, Ftume, Erdélyi birtokosok ottani fiókjainknál mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket a legjutányosabban vételezhetnek.

OLYAM.
MAX
legjobb
telezője.
Wien,
29.
szükséges.
MUEL
ABAN
t 63. sz.
bejtró növény-
legszébb és leg-
tő foglalmát,
kóla közelében.
ern be-ende és
vá. Kiváló tan-
mostani szün-
partján tölti
JUNIUS 20-IG.
3537
dalmá-
süldő
ad
óság,
3527
ntosabban eszkö-
bizott állapotban
& CIE
Saját ház.)
gyümölcs
zlet.
ág és a magyar
erjesztési óhajja
dásra.
tőházi áll rendel-
most biztosíthatjuk
kálal teljesen meg
találni.
elven
, WIEN
ház.)
Wien 3344.

Új Gazdasági Számvitel.

Az „ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET“ könyvkiadó-vállalatának kiadásában megjelent a: **KENESE FERENCZ**

Egyszerű Gazdasági Számvitel

ára 1 K 50 fillér

és az ennek alapján összeállított

Egyszerű gazdasági számviteli nyomtatványok.

Próbaiveket az összes nyomtatványokról, melyeken egy gazdasági év szemléltetn van levezetve és melyek segítségével az új könyvelési rendszert könnyen lehet elsajátítani, **12K50 fill.-ért**, ismertető füzettel együtt tehát **14K-ért** szállítunk.

Kizárólag hazai gyártmányu papírost használunk és minden iven a gyári jelen kívül „KENESE-FÉLE GAZD. NYOMTATVÁNY „PÁTRIA” RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST, KÖZTELEK“ vizjel látható.

Állandó raktárt tartunk a következő nyomtatványokból:

Nyomtatvány-szám	Tárgy	Ive fillér	Nyomtatvány-szám	Tárgy	Ive fillér
I. Vagyoneleltár áll a következő részletező számlákból:					
1	Telekeltár kül- és beliv	18	36	Trágyázási napló kül- és beliv	18
2	Épületeleltár „ „ „	18	37	Órlesi és darálási jegyzék kül- és beliv	18
3	Gép-, eszköz-, eleven-, termény- és anyagleltár kül- és beliv	18	38	Párottatási és ellési jegyzék lovak és szarvasmarhák számára kül- és beliv	18
4	Vagyonmérleg	18	39	Fárottatási és ellési jegyzék sertések számára kül- és beliv	18
8	Vagyonmérleg	18	40	„ „ „ juhok számára kül- és beliv	18
II. Pénztári napló kül- és beliv					
III. Pénztári számadás áll a következő részletező számlákból:					
9	Pénztári főkönyv bevétel kül- és beliv	18	41	Mázsálási jegyzék szarvasmarhák számára „ „ „	18
10	kiadás „ „ „	18	42	„ „ „ sertés és juhok „ „ „	18
11	Folyószámlák, egész számlás kül- és beliv	18	43	Takarmányadagok kiszámítási jegyzéke kül- és beliv	18
11a	fél „ „ „	18	44	Takarmányozási jegyzék kül- és beliv	18
12	Pénzmérleg „ „ „	18	45	Etelési napló lovak számára kül- és beliv	18
IV. Állatszámadás áll a következő részletező számlákból:					
13	Lóállomány-napló kül- és beliv	18	46	„ „ szarvasmarhák számára kül- és beliv	18
14	Szarvasmarhaállomány kül- és beliv	18	47	„ „ „ sertések és juhok „ „ „	18
15	Juhállomány kül- és beliv	18	48	„ „ „ göbölők és hizók számára kül- és beliv	18
16	Sertésállomány kül- és beliv	18	49	Havi takarmányfogyasztás összesítés kül- és beliv	18
V. Termény- és anyagszámadás áll a következő részletező számlákból:					
21	Szalmás-gabona-, gumó-, gyök-, szalastakarmány- és szalma-napló kül- és beliv	18	50	„ „ „ pénzürtéke kül- és beliv	18
22	Szemes gabona-magvak és darafélék magtárnaplója kül- és beliv	18	51	Évi takarmányozás előirányzata kül- és beliv	18
23	Raktári anyagok naplója	18	52	Fejési napló kül- és beliv	18
29	Raktári anyagok naplója	18	53	Tej és tejtermékek naplója kül- és beliv	18
VI. Strazza kül- és beliv					
VII. Gazdasági Napló áll a következő részletező számlákból:					
30	Szegődménykimutatás kül- és beliv	18	54	Költségzámoló kül- és beliv	18
31	Előlegek jegyzéke kül- és beliv	18			
32	Büntetési és kártérítési jegyzék kül- és beliv	18			
33	Vetőterv kül- és beliv	18			
34	Vetési és aratási jegyzék kül- és beliv	18			
35	Gabonabehordási és cséplési jegyzék kül- és beliv	18			

Saját könyvkötészetünk van, fentemlített ivateket kötve is szállítjuk.

A könyvek kötési árai:

I. Puha kötés vászonhát, kék vagy barna papirborítással					
25 iv	35 iv	50 iv			
1 K	1.20 K	1.80 K			
II. Puha kötés, egész kanavász vászonkötés					
25 iv	35 iv	50 iv			
2 K	2.60 K	3.40 K			
III. Félkemény kötés, vászonhát, márvány papirosborítás					
25 iv	35 iv	50 iv	60 iv		
1.60 K	2 K	2.40 K	3 K		
IV. Félvászon kötés, vászonhát és szeglettel					
25 iv	35 iv	50 iv	60 iv	75 iv	100 iv
2 K	2.60 K	3.20 K	3.80 K	4.50 K	5.40 K

V. Egész grádli vászonkötés					
25 iv	35 iv	50 iv	60 iv	75 iv	100 iv
3 K	3.30 K	3.90 K	4.60 K	5.40 K	6.20 K
VI. Egész grádli kötés, bőr vagy bőrszító capitallal					
60 iv	75 iv	100 iv	125 iv	150 iv	
5 K	5.80 K	6.80 K	7.30 K	8.60 K	
VII. Félmoleszkin kötés (bőrszító) hát és szeglettel, I. rendű grádli vászonborítással, ugró háttal					
60 iv	75 iv	100 iv	125 iv	150 iv	
9.60 K	10.50 K	11.50 K	12.50 K	13.50 K	
VIII. Félbörköttés bőrhát bőrszítóval, I. rendű préselt grádli borítással, ugró háttal					
60 iv	75 iv	100 iv	125 iv	150 iv	
10.20 K	11.25 K	12.40 K	13.50 K	15 K	

Megrendelések a „PÁTRIA” irod. váll. és nyomdai r.-t.-hoz Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek) intézendők.

A székesfehérvári püspöki uradalom sárkereszturi gazdaságában

550 db merinó, nyírott anyajuh és 95 darab tenyészkos eladó.

Megtekinthetők a püspökmajorban, Sárkeresztúron, ahol az intézőség felvilágosítással szolgál. Ugyanott 20.000 kéve prima nád is megvehető.

3550

Eladó gépek.

Egy db 25 lóerős, egy lokomobilos **cséplőgarnitúra** altalajfuróval, kifogástalan állapotban K 9000.—. Egy db 10 lóerős 1906-os veselevátorral, alig használt állapotban K 9300.—, továbbá két nyolc lóerős **cséplőgarnitúra** használt, de teljesen jó állapotban egyenként K 2800.—, mind a három magyar államvasuti gyártmány. Azonkívül **örülő- és darálómalom-berendezés** K 2000.—.

Kis-szántói intézőség,

u. p. Bors, Bihar megye.

3372

Legújabb szakkönyveink!

- Az okszerű talajművelés. Irta: Campbell W. H. Fordította: K. Ruffy Pál. Kiadta az OMGE könyvkiadóvállalata. Fűzve K. 350, kötve K 450
- Mezőgazdasági üzemszabványok és eredmények. Üzemstatisztikai tanulmány. Irta: Károly Rezső. Kiadta az OMGE könyvkiadóvállalata. Ára fűzve K 9.—, vászonkötésben K 10.—
- Dohánytermelés és kezeléstan. 2. kiadás. Irta: Praznovszky Ágost. Kiadta az OMGE könyvkiadóváll. K 2.—
- Szarvasmarhatenyésztés. Számos ábrával. Irta: Cselkó István. Kiadta az OMGE könyvkiadóvállalata. Ára fűzve K 7.—, vászonkötésben K 8.—
- Szarvasmarhatenyésztés. Irta: Kovácsy Béla. A „Köztelek Olcsó Könyvtára” 2—3. füzeté. Számos ábrával K 1.—
- A mezőgazdasági iparok jelentősége és létesítésük főfeltételei. Irta: dr. Kosutány Tamás K 1.—
- Az új magyar börtörvény. Jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátta: dr. Drucker Jenő. 2. bővített kiadás K 1.—
- Szőlőművelés és borgazdaság. 3. bővített és teljesen átdolgozott kiadás. Irta: Szilárd Gyula. Kiadta az OMGE könyvkiadóvállalata. Vászonkötésben K 10.—
- Juhok teljesítőképességének meghatározása. Irta: Kovács Imre K 1.—
- Szarvasmarhahizlálás. O. Kellner keményítőérték-elmélete alapján írta: dr. Weiser István K 2.—
- A lokomobil és félstabil-gőzgépek szerkezete és kezelése. 880 ábrával. Irta: Jalsoviczky Géza K 10.—
- Az angol ló és tenyésztése egyszerűsített gyakorlati tanácsok félvértényezőknél Irta: Motloch Rudolf. Fordította: Bodor Elek K 1.20
- Hogy rendezzük be gazdaságunkat? Vezérnőnél gazdák részére. Hensch Árpád „Jóságberendezés és kezeléstan” című műve alapján írta: Berger Károly Lajos. 3. javított és bővített kiadás K 2.40
- Károlyi Sándor gróf és a magyar föld. Irta: dr. Schandl Károly K 1.—
- Hogyan öröklhetünk legolcsóbban? Malmásztai erő- és munkagépek költség- és hasznosítási. Irta: Erdős E. Jenő K 4.—
- Méhészet. Gyakorlati kézikönyv. Irta: Szilárd Gyula K 1.—
- Háziállataink okszerű takarmányozása és takarmányadagok kiszámítása. Legújabb elmélet alapján írta: Kenese Ferenc főosztály-tisztartó. Fűzve K 2.50, vászonkötésben K 3.—

Megrendelhetők a „PATRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésétől, Budapest, IX., Üllői-út 25. sz. (Köztelek.)

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatán tűzi ki a heterjesebb és az eddigénél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Ki dolgozza az okszerű gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemszabványt. Elvállalja a gazdasági állomány felügyeletét és ezek üzemenek ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdasági számvitelének felülvizsgálatát vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdasági számvitelének elkönyvelését időszakos jelentések alapján. Evi zárólatokat és jövedelmegbecsölési számításokat elkészít. Tanácsot ad birtokberendezésénél, valamint mezőgazdasági pénzügyi és hitelügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanácsot ad és vitás ügyekben a választott szakbírói tisztséget elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékek becsléseket végez. A bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törskönyvileg nyilvántartja.

Gazdáltszabványok és egyéb képzettebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart, miért is felkérjük a földbirtokos és haszonélő urakat, akiknek gazdáltszabványok vagy más gazdasági alkalmazásra szükségük van, forduljanak osztályunkhoz.

Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivételét és túlfizetés esetén az összeg visszatérítését kieszközli. Adóengedélyek ügyében utalgatással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály fő irányító ködséit az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Magyar fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Felülvizsgáljuk a beküldött győgytári vényeket, hogy azok a cseléd törvény rendelkezései alapján számítottak-e. Tanácsot ad minden tarifális kérdésben és felülvizsgálja a vasuti és hajófuvarleveleket; a túlfizetett fuvardíj visszatérítését kieszközli.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok: 197 m. hold pilliscsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel 8 h. szőlővel, gazdasági épületekkel és 2 nagy pincével, 5 szobás urilakkal. 3

200 m. hold sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő gazdasági épületekkel. 5

370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, uril lakással és 5 hold diszkerttel, köves ut mentén. 4

100 kat. hold körülí I. o. bacsai föld, 15 percznyire a vasutállomástól, csatornától a Ferencz-8 percznyire, urilak és gyümölcsösök. 6

500 m. hold Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 7

1015 kat. hold Törökménán a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy 8

körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8

211 m. hold kerít talaj, Temesvártól 2 kilométernyire, tejgazdaságra kiválóan alkalmas, 10 szobás urilakkal. A birtokon nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös förtelzéses kölcsön van. 10

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyórsal 1/2 óra, vasutállomástól 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdővel és legelővel. 12

586 hold Nógrád m.-ben. Vasutállomástól 3 km.-re. Teljes felszereléssel 400.000 korona. 14

384 hold szőlővel, beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 13

1000 m. hold Hont megyében A birtok egy darabban, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 15

2438 hold, 50 hold termőgyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt, megfelelő számú kifutó kőből épült épületekkel. 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító, jó munkaviszonyok. Ára felszerelés nélkül 500.000 K. Amortizációs tétel 200.000 K. Esetleg bérbeadó. 16

290 hold Szilagy megyében, vasutállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénészetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17

200 hold, vasutállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18

Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett, szép park. Ára 75.000 K. 1

513 m. h. Borsod megyében, vasutállomástól 6 1/2 km.-re, vasutól 3 km.-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön belsőleg, melyben az urilak áll. 40 hold dohányengedéllyel. Az egész birtok primus buzizásra szántó. Ára m. holdanként 650 korona. 20

101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold 44-kerülő épületekkel. 21

184 hold Pest megyében, vasutállomás mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó 16 urilakkal, gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett. 25

139 m. hold Pest megyében, vasutállomástól 1/2 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltörhető legelő tanyával együtt 48.000 koronáért. 26

980 m. hold Pest megyében, szükséges gazdasági épületekkel, 10 szobás kastélyval, vasutállomástól 1 km.-re. Előnyös fizetési feltételek. 28

5000 kat. hold, melyből 4000 kihasználható erdő, a többi szántó, kaszáló és legelő. Épületek két majorban, mindegyik vasuti állomás. 6 vizimalom, vasolvasztó, mész- és vasbányák. Minden irányban jó köves utak. 29

2056 m. hold három különálló részben: 1556 hold 600.000 K, 300 hold legelő és rét 150.000 K és 194 hold mezővárosi helyterületen kastélyval, igen sok gazdasági épülettel. 170.000 K. A birtokok külön-külön is eladók. 30

1200 m. hold, melyből 400 szántó, 40 rét, a többi vágható erdő. Vasutállomástól 7 km. Kedvező fizetési feltételek. Esetleg bérbe is kivehető. 31

306 m. hold Szatmár megyében, Nagykárolytól 12 km.-re, 45 hold termő szőlővel, teljes felszereléssel. Ára 183.600 K. 32

Birtokvétele:

400—800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családának való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 8
Kisebb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasutállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8
1000 holdig egész fővárosi házárt, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, 567
Héves, nagy erdővel, fővárosi házárt, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, 567
800—1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456
800—1000 holdig jó földdel és épületekkel, instrukcióval. A lakóház talu vagy város körében legyen. 79
500—1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sik fekvés, vasutállomás közelében. 23
2—300 holdig, közel a fővárosokhoz, mely tejgazdaságra alkalmas. 80
400—600 hold kastélyval, kerttel, elég és jó gazdasági épülettel. Temes, Torontál, Arad, 176.
Csongrád és Kassa megyékben. 243
50—100 hold, lehetőleg a főváros közelében, mely tehénészetre alkalmas. 243
100—140 hold jó minőségű birtok lakóházzal és gazdasági épületekkel. Előnyben olyan ajánlat részesül, hol a birtokon nagyobb teher van. 278

Bérbeadó birtok:

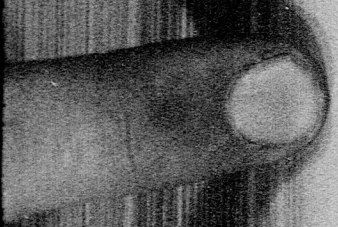
1150 m. hold Nógrád megyében, jó gazdasági épületekkel, épülő vasut mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre. 15
562 m. hold szántóföld, melyből 150 h. még ki nem irtott ritka cserjés, vasuti állomástól 5 km.-re. 86
550 hold, fővárostól kocsin 1 órányira, 2 vasuti állomástól 1/2 órányira, 4 szobás urilakkal, gazdasági épületekkel, teljes felszereléssel, szonval vagy október 1-től családi körülmények miatt átadó. 309
1380 m. h. saját kezelésben, 4 szobás tiszt lakkkal, kellő gazdasági épülettel, tejgazdaságra alkalmas, Budapest közelében, vasutállomástól 6 km-re. Azonnal átadó. 309

Birtokbérlet kerestetik:

180—200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemeltethető. 2530
800—1500 h. Erdélyben, vasúthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496
2—3000 holdat tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel üzemelt is, hol a tehénészetre üzemelt. Urilak legalább 6 szobás legyen. 1868
1000—1500 m. hold lehetőleg sik fekvésű, előnyben részesül erdőmőkült birtok és síkfekvésű vasutállomás közelében levő. 828
4—500 hold vasutállomáshoz és városokhoz közel, elegendő gazdasági épülettel és 5—6 szobás lakóházzal 12 évi időre. 828

Ezekon kívül nyilvántartjuk a VISSZAVANDORLÓK letelepítésére alkalmas birtokokat és BERLŐSZÖVETKEZETEK alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek. Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket az OMGE. üzemosztálya.

 [Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	 [Illegible text]	 [Illegible text]	[Illegible text]
[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]
 [Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	 [Illegible text]	[Illegible text]
[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]
 [Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]
[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]
 [Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	 [Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]
[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]	[Illegible text]

Valódi bonyhádi friss fejős, hasas tehenet és mindeztéle tenyészállatot

szállított a legjutányosabb árban, a legjobb minőségben és bármily mennyiségben: a tejhozamra nézve garanciát vállalok és a legszigorúbb kiszolgálást biztosítom. — Istállóban állatok állandóan kaphatók. 1118

Hoffmann Dávid
Puzta-Szentgyörgyi bérlelő Bonyhád, Tolna megye.

igen szép, válogatott vörstarka szimmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökor és üszöborjakat

ugyszintén legprimább lekölti való és

járomsökreit

legjutányosabb árakon ajánlanak:

Klein Testvérek kereskedők

Czellőmők. Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadhatók. 88

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat, borjasokat és tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns árakon szállít: 3146

KLINGER MÓR

tenyész- és haszonnal-kereskedő Kispeszt. Lakás és istállók: Kispeszt. Kölcsei-utca 5. sz. Levél- és sárgórcím ugyanaz. Telefon, Kispeszt 35. Salát házbán.

Általános elismert legelsőrendű jármos magyar-fajú erdélyi-ökrök, 1 és 2 éves ökor-borjak és beállítani való tarka-ökrök egész éven át a legnagyobb választékban és jutányos árakon kaphatók:

Papp Testvéreknel Szamosujvár (Szoínok-Doboka m.) 3309

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám. Telefon 311. 424

Eladás

Alkalmi zongoravétel. Bösendorfer, Schweighoffer Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányú 200 forinttól feljebb. Pianók 160 forint, új zongora vagy pianó 250 fttól feljebb, minden árban. Zongora-, ozimbalomhangolások helyben és vidéken szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltek. **REMÉNYI MIHALY** a Magyar Kir. Zeneakadémia szállítója, BUDAPEST, VI. Király-utca 63. sz. 1139

Landeck Calcaum Carbíd minőségű és ár tekintetében verseny nélkül áll. Mielőtt szücselést fedezni, kérjen ajánlatot Schvarcz József és társától Budapest, V. Váci-körút 26. sz., mint a Landeck-Calcaum-Carbíd-Művek magyarországi képviselői és kizárólagos egyedüli eladói. Állandó Carbíd-raktárak: Budapest, Győr, Lipót-Rózsahegy, Pásony, Temesvár, Tenke, 1155

Szép urasági birtok a Balaton mellett, (vasút és hajóállomás) mely áll egy 4 éves 11 holdas szőlővel, szántóföldekkel, réttel és erdővel, lakóházzal, prés-házzal, minden hozzátartozó eszközzel, hordókkal, istállóépülettel, a községben egy 10-20% tisztajövedelmű sarokházal (adómentes) elköltözés miatt előnyös feltételekkel olcsón eladó. Ugyanők kizárva. Ajánlatok „E. M. 53” jellegre. Blockner hirdetőirodába, Budapest, IV. kerületnek, 1243

Raffia-háncs, Moller és Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40., prima minőségű raffia-háncsot és mindenféle vetomagvakat legjutányosabb napirán ajánlanak. 1262

Nógrádmegyében 700 m. hold és 350 m. hold házilag kezelt birtok eladó. Közvetítők kizárásával bővebb felvilágosítással szolgát a kiadóhivatásban meg tudható czimzett. 1350

A Herrmann-féle gazdasági rendszer és tengertermelési mód ismertetése. Irta: Gyárfás József. 1.60 K előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedése. Budapest, IX., Üllői-ut 25. 1395

Perbenyiki (Zemplén megye) eladó jutányos árban: 1 drb Ganz-féle háromfázisú váltóáramú 10 lóerejű villamos motor, kevéssé használt; 1 drb 50 Amperes 160 voltos egyenáramú dynamógép Ganz gyártmányú, kevéssé használt; 1 drb transformátor 20 kiló volt-ampéres 2010 primer, 105 secunder, kevéssé használt; 1 drb egy lóerejű egyenáramú motor Ganz-féle, kevéssé használt; 1 drb 50 lóerős tűzben volt stabil gőzgép, Schlick-féle gyártmányú; 2 drb egyenként 60 []-méter futófelületű gőzkazán, Schlick-gyártmányú; ezekhez 1 vízelőmelegítő és 1 Popelka-féle vízszűrő; 8 drb 2 éves tisztavérű kiváló szimmenthali tenyész-bika, 60 drb fél éves yorkshiri malacz, 350 drb fél éves galicza malacz. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt az uradalmi tisztaság. 1348

Elsőrendű muharzag, legelő 15 korona - vasút Nagybecskerek - kapható Friedmann Alfrédnál, Nagybecskerek. 1381

Szilágy megyében, Margittán, házi 1 óra járás, kavicsos országút mellett egy 620 holdas birtok, 350 hold szántó, 7 hold szőlő, 220 erdő, 30 hold rét, 10 hold major, 3 hold gyümölcsös 250 korona vétel mellett ezérvben átadó egytárban is és külön egy kétszáz holdan-kint is lehet megvásárolni. Szilágy megye. Üszató, dr. Kunt Árpád-féle birtok. A bérlőmmel rendelkezhet bármely vevő. 1349

Aratógép 5 darab kéveköte Deering-féle egészen új, egy évben rövid ideig használt, a gabona gazdaságban, különösen áron eladó. Bővebb felvilágosítással szolgát Szabó Imre tisztartó, pályaudvar Gátér (Pest megye). 1396

Berju természetes és mesterséges táplálása, valamint felnevelése az egyéves korig, tekintettel a gümőkör elleni védekezésre. Ára 5 korona. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Jövedelmező nyaralóbirtok Budapesttől vonaton 1 órányira, 35 hold szőlő gyümölcsösökkel, 90 hold szántó, kelő épületek és lakházakkal, modern új utakkal, élő és holt felszereléssel, természet kedvező fizetési feltételekkel eladó. Rónai Budapest, Dohány-utca 54. 1397

Egy-két éves, teljesen jó 8 lóerejű Shuttleworth és egy 8 lóerejű Magyar Állami cséplőgarnitúra eladó. Czím a kiadóhivatásban. 1398

Nagy idő- és pénzmegtakarítás gépjávitásnál és géprezék beszerzésénél. Repedti tűszekrényeket, törött motor- és géprezék megjavítását. Nagyobb munkái a helyszínen is végezhető. Bővebb információkat küldi a kiadóhivatásban. Czím a kiadóhivatásban. 1399

Rét- és legelőművelés. Gyakorló gazdasági részére. Irta: Károlyi Róbert. 103 ábrával, 3 kor. 60 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Légyfogó | Szentácziós új- és régi légyfogók. Tegnap megrendelést, meg fog győződni, hogy tejjáadásában, konyhában, istállóban mint nélkülözhetetlen, állandóan fogja alkalmazni. Darabja 3 korona. Kapható Jónásnál, Kolozsvár, Major-utca 14. 1400

Eladó egy 100 holdas belterjesen kezelt birtok, az egész bevetve, rajta levő épületekkel, teljesen felszerelve, ország- és vicinális ut mentén. Krasznahorváthon 80.000 kor-ért szabad kézből eladó vagy kiadó. Értekezni vagy levelezni lehet a tulajdonossal Tolokán Dezső, Szilágy-Krasznán. 1403

Gyakorlati tejgazdaság. Kéz- és gépjávitás, szék- és tejszűrészetek számára. Irta: dr. Koerier István és Szerván János. 2.20 K előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. 1395

Két jóarban lévő Favorita és maroktraktó aratógép kévekötegek beszerzése következtében Rudnay Béla alsószentmihályi gazdaságában eladó. Ára darabonként 200 korona. 1395

Gazdaságok részére legelőművelésről és legelőművelésről szóló kiadványok, vízhatlan és nyers ponyvák; elismert jó minőségű hámlámpák, lóköteket, szék- és tejszűrészetek, kéveköteket, maroktraktókat, kéveköteket, zsinegeket, szőlőköteket, lóhálókat, hintágyakat, torraszerkeket stb. Meg nem felelő árú visszatagadunk. Irta: dr. Koerier István és Szerván János. 2.20 K előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. 1401

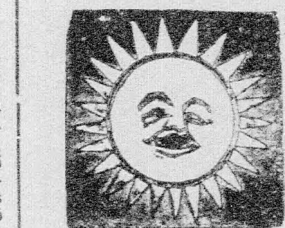
Vadon termő gyógy- és vadon termő gyógynövények, valamint a gazdasági melléktermékek gyógyszer-tári értékesítésének rövid ismertetése. Irta: Práter Béla, a kolozsvári gazdasági akadémia tanára. Szerző ezen 59 ábrával ellátott könyvében részletesen ismerteti a hazánkban vadon termő gyógynövényeket és hasznos utaiagizációs szolgát azok szedése, szárítása, csomagolása és értékesítése iránt. Bőlti ára vászonkötésben 5 kor. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

ACETYLEN VILÁGÍTÁS
KASTÉLYOK, SZÁLLOK, VÉNDELŐK, MAGÁNOSOK RÉSZÉRE
LAKOS, SZÉKELY MÉRŐKÖK, GYAROSOK
BUDAPEST, ARÉNA UT 64

Préselt búzaszalmát és zabszalmát
szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban
Ehrenreich Béla
Bajmok (Bácska). 6308

Száritott répa-szeletet, száraz tengerimosiéket, takarmány-csontmész, chilisalétromot és trágyagipszet ajánl 3384
Zwebner Mór és Fia
Pozsony és Galgóc.

LEGYEK
konyhából, kamrából, mérszárszékéből, istállóból, vágóhidról biztosan elűzettek, ha a falakat **LEGY-BONODORRAL** meszeljük. Legjobb már kora tavaszszal. — Egy kiló elegendő 25 []-méterre, 5 kg leírással 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető **FODOR FERENCZNÉL** Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 3325

KELTETŐGÉPEK díjtalanul próbára. Keltetőgépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok száz kitűnő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarország-ból, melyek bármely díjtalanul megküldetnek. Keltetőgépek tyúk-, liba-, fogoly-, fészék- és kacsatojásokhoz. Keltetőgépek részletezőtőre. Keltetőgépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedül készítője **G. Mücke, Reisenborg 2. szám, bei Wien.** — Ezen szakmában egyedül gyár. 3411

4 szobás modern lakás budapesti ujonnan épült házban **szövetkezeti házrész** eladó. Czím a kiadóhivatásban. 1172

Gyors, pontos, olcsó földmérés világhírű szabadalom 18 államban.
Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA kapható Stádel gépgyárban, Győrött.
Vétel

Mező vasúthoz 5 kilométer távolságra, 200 katasztrális hold, Háromszék megyében 800 katasztrális hold területű földbirtok. Értekezni lehet a délutáni órákban dr. Szőke Gyula budapesti ügyvédnél, IV., Váci-utca 42. szám. 1414

TEHENÉSZETEINK SZERVEZÉSE és VEZETÉSE
Szász Ferencz gazdasági házagpítő műve megrendelhető a „Patria” r.-t. könyvkereskedésétől, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek). Ára fűzve 5 korona, vászonkötésben 6 korona.

A legjobb KAPTÁRAK
Meister Testvérek kaptárgyárában Bpest, VII., Dongó-u. 3-5. készülnek. Árjegyzéket kívánatra mindenkor küld és minden szükséges felvilágosítással szívesen szolgát a **MEISTER TESTVÉREK taárgyára.** 3323

CAMPBELL feltűntést keltő műve **AZ OKSZERŰ TALAJMŰVELÉSÉRŐL**
K. RUFFY PAL fordításában; megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakírókereskedésétől, Budapest, IX., Üllői-ut 25. Ára fűzve 3 korona 50 fillér, vászonkötésben 4 korona 50 fillér.

ROBOZ ÓDÓN és TARSÁ KEMÉNYFAKIVITEL, BUDAPEST, V. ker., Váci-körút 82/a

VESZNEK mindennemű keményfát és pedig: tölgy-, kőris-, javor-, hárs-, szilgyertyán-, bükk-, éger-, eszternye-, kőrfát stb. gümölgyi és metszett állapokban. 1352

Bérlet

8 lóerejű Shuttleworth gőzgépet a vidéki idényre bérbe adom. Ugyanlomban előnybe részesül. Ajánlatot kérek Honig Izidor czímre Irinyi-pusztán, posta Bars I. 1380

Kertészeti bérletnek ósrtól vidéken, nagy konyhakerttel, kisebb üvegüzemmel, pár hold földdel és lakóházzal olyan uradalomban, ahol arasz nem tartózkodik. Szíves és részletes leírást „Földmérés 1382” jelleg alatt továbbít a kiadóhivatás. 1382

Keresek egy nagyobb birtokot Kolozs megyében, részben földes, részben szőlővel. Esztleg saját pénzzel megvásárolnák. Czím a kiadóhivatásban. 1404

600-800 holdas jótalaju bérletet keresek vasút közelében azonnali átvételre. Kemény Ódón, Nagykanizsa. 1402

Keresztény bérlelő 7-800 holdig kezelt bérletet keres azonnali, esetleg októberi átvételre, nagyobb városok közel, vasút mentén, 5-6 szobás épütséges urilakással. Czím a kiadóhivatásban. 1405

Bérbeadó Nógrád megyében Kolozs megyében 200 katasztrális hold, Háromszék megyében 800 katasztrális hold területű földbirtok. Értekezni lehet a délutáni órákban dr. Szőke Gyula budapesti ügyvédnél, IV., Váci-utca 42. szám. 1414

Valódi bonyhádi friss fejős, hasas tehenet és mindegyikét tenyészállatot

szállítok a legjutányosabb árban, a legjobb minőségben és bármily mennyiségben: a tejhozamra nézve garanciát vállalok és a legszolidabb kiszolgálást biztosítom. — Istállómban állatok állandóan kaphatók. 1118

Hoffmann Dávid
Fuzta-Szentgyörgyi bérió Bonyhád, Tolna megye.

igen szép, válogatott vörstarka szimmenthali jellegű 1—2—3 éves

növendék - ökor és üszöborjakat

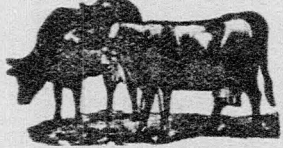
ugyszintén legprimább lekötni való és

jármosökreit

legjutányosabb árakon ajánlanak:

Klein Testvérek kereskedők

Czellőmők.
Megrendelések egyszemélyes szerinti hármikorra is elfogadhatók. 88

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat, borjasokat és tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns árakon szállít: 3146

KLINGER MÓR

tenyész- és haszonállat-kereskedő Kispeszt. Lakás és istállók: Kispeszt. Kölcsei-utca 5. sz. Levél- és sürgőnyelvű nygvas. Telefon, Kispeszt. 35. Salát házában.

Általános elismert legelsőrendű jármos magyar-fajú erdélyi-ökrök, 1 és 2 éves ökor-borjak és beállítani való tarka-ökrök egész éven át a legnagyobb választékban és jutányos áron kaphatók:

Papp Testvéreknel Szamosujvár (Szolnok-Doboka m.) 3309

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan díreket forrásból közvetítik.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám. Telefon 311. 424

Eladás

Alkalmi zongoravétel.

Bösendorfer, Schweighofer Korn-Wirtl kiváló mesterek gyártmányú 200 forinttól feljebb. Pianók 160 forint, új zongora vagy pianó 250 irtól feljebb, minden árban. Zongora-, cimbalomhangolások helyben és vidéken szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközölhetőnek. **REMENYI MIHALY** a Magy. Kir. Zeneakadémia szallítója. BUDAPEST, VI. Király-utca 53. sz. 1139

Landeck Calcium Carbíd minőség és ár tekintetében verseny nélkül áll. Mielőtt szükségletet fedezné, kérjen ajánlatot Schvartz József és társától Budapest, V. Váci-körút 26. sz., mint a Landeck-Calcium-Carbíd-Művek magyarországi képviselői és kizárólagos egyedüli eladói. Állandó Carbíd-raktárak: Budapest, Győr, Liptó-Rózsashegy, Pozsony, Temesvár, Tenke, Zsigorád. 1155

Szép urasági birtok a Balaton mellett, (vasút és hajóállomás) mely áll egy 4 éves 11 holdas szőlőtől, szántóföldekkel, réttel és erdővel, lakóházzal, prés-házzal, minden hozárterőző eszközökkel, hordókkal, istállóépítéssel, a községben egy 10—20% tisztajövedelmű sarkóházzal (adómentes) elköltözés miatt előnyös feltételekkel olcsón eladó. Ugyanők kizárva. Ajánlatok: E. M. 53. jelgére. Blockner hirdető Irodába, Budapest, IV. kerületnek. 1243

Raffia-háncs, Moller és Budapest, VIII. Kisfaludy-utca 40., prima minőségű raffia-háncsot és mindenféle votomavakat legjutányosabb napiáron ajánlanak. 1262

Nógrádmegyében 700 m. hold és 350 m. hold házilag kezelt birtok eladó. Közvetítő kizárásával bővebb felvilágosítással szolgál a kiadóhivatalban megtehető címzett. 1350

A Herrmann-féle gazdálkodási rendszer és tengeritermelési mód ismertetése. Irta: Gyártás József. 1.60 K előleges beküldés ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szaknyelvkereskedése. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Perbenyiki (Zemplén megye) eladó jutányos áron: 1 drb Ganz-féle háromfázisú váltóáramú 16 lóerejű villamos motor, kevéssé használt; 1 drb 50 Amperes 160 voltos egyenáramú dynamógép Ganz gyártmányú, kevéssé használt; 1 drb transformátor 20 kiló volt-ampéres 2910 primer, 105 secunder, kevéssé használt; 1 drb egy lóerejű egyenáramú motor Ganz-féle, kevéssé használt; 1 drb 50 lóerős tüzből volt stabil gőzgep, Schlick-féle gyártmányú; 2 drb egyenként 60 □-méter futófelületű gőzkazán, Schlick-gyártmányú; ezekhez 1 vízelőmelegítő és 1 Popelka-féle vízszűrő; 8 drb 2 éves tisztavérű kiváló szimmenthali tenyész-bika, 60 drb fél éves yorkshirei malacok, 350 drb fél éves mangalicza malacok. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt az uradalmi tisztartóság. 1348

Elsőrendű muharmag, legelő 15 korona — vasút Nagybecskerek — kapható Friedmann Alfrédnél, Nagybecskerek. 1381

Szilágy megyében, Margittajárás, kavicsos országút mellett egy 630 holdas birtok, 350 hold szántó, 7 hold szőlő, 220 erdő, 30 hold rét, 10 hold major, 3 hold gyümölcsös, 250 korona vetel mellett ezekben átadó egytárgyban is és külön egy kétszáz holdonként is lehet megtekintés: Szilágy megye, Uzsató, dr. Kunt Árpád-féle birtok. A bérlemmel rendelkezhet bármely vevő. 1349

Aratógép 5 darab kéveköös Deering-féle egészen új, egy évben rövid ideig használva a gateri gazdaságban, jutányos áron eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Szabó Imre tisztartó, pályaudvar Gáster (Pest megye). 1396

Borju természetes és mesterséges táplálása, valamint felnevelése az egyéves korig, tekintettel a gümökör elleni védekezésre. Ára 5 korona. Megrendelhetők a „Patria” r.-t. gazdasági szaknyelvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Jövedelmező nyaralóbirtok Budapesttől vonaton 1 órányira, 52 hold szőlő gyümölcsösökkel, 20 hold szántó, 20 hold rét és lakóházzal, modern új utakkal, élő és holt felszereléssel, természet kedvező fizetési feltételekkel eladó. Rónai Budapest, Dohány-utca 54. 1397

Egy-két éves, teljesen jó 8 lóerejű Shuttleworth és egy használt, de jó karban lévő 10 lóerejű Magyar Állami cséplő-garnitúra eladó. Czím a kiadóhivatalban. 1398

Nagy idő- és pénzmegtakarítás gépjávitással és géprészek beszerzésénél. Repedt tüszekrényeket, törött motor- és géprészeket megtorlasztok. Nagyobb munkákat a helyszínen is végzek nagyobb üzemzavar nélkül. Sebes és Beck utca, Beck Károly, Budapest, VI., Szabolcs-utca 3/B. Telefon 106—08.

Rét- és legelőművelés. Gyakorló gazdák részére. Irta: Károlyi Rózsa. 103 ábrával, 3 kor. 60 fill. előleges beküldés ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazd. szaknyelvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Légyfogó! Szenzációs új megrendelést, meg fog győződni, hogy teigazdaságában, konyhájában, istállóiban mint nélkülözhetetlent, állandóan fogja alkalmazni. Darabja 3 korona. Kapható Jónásnál, Kolozsvár, Major-utca 14. 1400

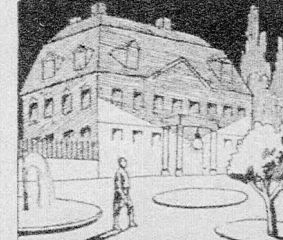
Eladó vagy bérbe kiadó. Egy 130 holdas, belterjesen kezelt birtok, az egész bevetve, rajta lévő épületekkel, teljesen felszerelve, ország- és vicinális ut mentén. Krasznai Horváthon 30.000 kor-ért szabad kézből eladó vagy kiadó. Értekezni vagy levelezni lehet a tulajdonosnál, Tolokán Derzsi, Szilágy-Krasznai. 1403

Gyakorlati teigazdaság. Kéz írt könyv kisgazdák és teigzölveketek számára. Irta: dr. Koeter István és Sierbán János. 2.20 K előleges beküldés ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szaknyelvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Két jótárban lévő Favorita két marokrakó aratógép kéveköösökkel, vizháttal és nyers ponyvák; elismert jó minőségű hámlástrárgyakat, lókötszékkeket, szekérlőleleteket, marhakötszékkeket, kevéskötszékkeket, zsinegeket, szőlőkötőfonalat, lóhállókat, hintagyakokat, tornaszereket stb. Meg nem felelő árul viszatfogadunk! Tessek ár-leszámot kérni. Radó Samu és Társa Nagyvárad, 1 endertoró Ipartelep. 1401

Gazdaságok részére legelőteigazdaságokban szállításra mindegyik gabonaszükséglet vizháttal és nyers ponyvák; elismert jó minőségű hámlástrárgyakat, lókötszékkeket, szekérlőleleteket, marhakötszékkeket, kevéskötszékkeket, zsinegeket, szőlőkötőfonalat, lóhállókat, hintagyakokat, tornaszereket stb. Meg nem felelő árul viszatfogadunk! Tessek ár-leszámot kérni. Radó Samu és Társa Nagyvárad, 1 endertoró Ipartelep. 1401

Vadon termő gyógynövények melléktermékek gyógyszer-tári értékesítésének rövid ismertetése. Irta: Práter Béla, a kolozsvári gazdasági akadémia tanára. Szerző ezen 59 ábrával ellátott könyvében részletesen ismerteti a hazánkban vadon termő gyógynövényeket és hasznos utalgázásokat szolgál az új szerdéses, szártása, csomagolása és értékesítése iránt. Bóli ára vászonkötésben 5 kor. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazd. szaknyelvkereskedésében Budapestben, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.) 1411

ACETYLEN VILÁGÍTÁS KASTÉLYOK SZÁLLOK, VENDEGLŐK és MACÁNOSOK RÉSZÉRE LAKOS és SZEKELY MÉRNOKÖK és CVAROSOK BUDAPEST, ARENA UT 64

Préselt búzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban **Ehrenreich Béla** Bajmok (Bácska). 6808

Szarított répa-szeletet, száraz tengerimosléket, takarmánycsontmészt, chilisalétromot és trágyagipszet ajánl 3384 **Zwebner Mór és Fia** Pozsony és Galgócz.

LEGYEK

konyhából, kamrából, mézszárszékéből, istállóból, vágóhidról biztosan elűzettek, ha a falakat

LÉGY-BONODORRAL

meszéljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 □-méterre, 5 kg. leírással 6 kor. franco utánvétel. Megrendelhető **FODOR FERENCZNEL** Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 3325

KELTETŐGEPEK díjtalanul próbára. Keltetőgépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok száz kitűnő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarország-ból, melyek bárkinék díjtalanul megküldetnek. Keltetőgépek tyúk-, liba-, fogoly-, ház- és kacsofajásokhoz. Keltetőgépek részletes leírásra. Keltetőgépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedüli készítője G. Mücke, Reisenberg 2. szám, bei Wien. — Ezen szakmában egyedüli gyár. 3411

4 szobás

modern lakás budapesti ujonnan épült házban **szövetkezeti házrész**

eladó. Czím a kiadóhivatalban. 1172

Gyors, pontos, olcsó földmérés Világhírű szabadelom 18 államban.

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

Vétel

Mezői vasúthoz öt kilométer kerés 75 cm. nyomtávolsághoz 5—7 kg. súlyú, folyóvízteremenként, egyszerű szerkesztésművelési uradalmi felvilágosítás, Sáregres. u. p. Czece, Fejérmegye. 1233

TEHENÉSZETEINK SZERVEZÉSE és VEZETÉSE

Szász Ferencz gazdatiszt hézagpótló műve megrendelhető a „Patria” r.-t. könyvkereskedésétől, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek). Ára füzve 5 korona, vászonkötésben 6 korona.

A legjobb KAPTÁRAK
Meister Testvérek kaptárgyárában Bpest, VII., Dongó-u. 3-5. készülnek. Árjegyzéket kívánatra mindenkor küld és minden szükséges felvilágosítással szívesen szolgál a **MEISTER TESTVÉREK** faúrügyára. 3323

CAMPBELL feltűnést keltő műve **AZ OKSZERŰ TALAJMŰVELÉSÉRŐL**
K. RUPFY PAL fordításában; megrendelhető a „Patria” r.-t. gazd. könyvkereskedésétől, Budapest, IX., Üllői-ut 25. Ára füzve 3 korona 50 fillér, vászonkötésben 4 korona 50 fillér.

ROBOZ ÓDÓN és TARSÁ
KEMÉNYFAKIVITEL, BUDAPEST, V. ker., Váci-körút 82/a

VESZNEK mindennemű keményfát és pedig: tölgy-, kőris-, javor-, hárs-, szil-, gyertyán-, bükk-, éger-, cseresznye-, kőtefát stb. gömbölyű és metszett állapotban. 3312

Bérlet

8 lóerejű Shuttleworth gőz-gépet a csepélt idejére bérbe adom. Uradalmi előnybe részesül. Ajánlatot kérek Honig Lázár czímre Irinyi-pusztán, posta Bars I. 1380

Kertészeti bérének óstól kezdve megfelelő vidéken, nagy konyhakerttel, kisebb üvegházakkal, pár hold földdel és lakóházzal olyan uradalomban, ahol uraság nem tartózkodik. Szíves és részletes leírást „Főkertész 1382” jelleg alatt továbbít a kiadóhivatal. 1382

Keresek egy nagyobb birtokot kezelésre tiszta jövedelemből való részesedéssel. Esetleg saját pénzzel megadhatok. Czím a kiadóhivatalban. 1404

600-800 holdas jótárbu bérletet keresek vasút közlemben aronnal átvetelre. Kemény Ódón, Nagykanizsa. 1402

Keresztény bérő 7—800 holdas, lehetőleg házilag kezelt bérletet keres azonnali, esetleg októberi átvetelre, nagyobb városok közel, vasút mentén, 5—6 szobás egyszemélyes uralakással. Czím a kiadóhivatalban. 1405

Bérbeadó Nógrád megyében 2300 katasztrális hold, Kolozs megyében 1100 katasztrális hold, Háromszék megyében 800 katasztrális hold területű földbirtok értékesíteni lehet a délutáni órákban dr. Szóke Gyula budapesti ügyvédnél, IV., Váci-utca 42. szám. 1414

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzsántást vállalkozó, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Birkanyáj

1153 db, melyről 2361 kg. tisztán mosott gyapjút nyír, ami a birkák elsőrendű voltát igazolja, a birtok bérbeadása folytán eladó. Venni szándékozók forduljanak **Szentmártoni Radó Déneshez**, Kemenes-Sömjén, Vas megye, u. p. Kemenes-Mihályfa. 3548

Gazdasági eszköz eladás.

Herczeg Sulkowski József Mária aradvármegyei pankotai uradalma bérbe adtván, az egész gazdasági felszerelés folyó évi június hó 29-én önkéntes árverés útján a legtöbbet ígérőnek darabonként is készpénzfizetés ellenében el fog adatni.

Az árverés Pankotán reggeli 9 órakor veszi kezdetét az uradalmi irodaépületnél; ezen uradalmi épület magában Pankota községében és a vasúti állomás közvetlen közelében fekszik.

Eladásra kerül:

3 garnitúra gőzcséplőgép, 2 szalmakazalozó gép, körfűrészek, tűzfecskendők, gabonarosták, trieurók, 20 darab különféle vetőgép, 16 darab Cormick-féle kévekötő aratógép, 10 darab Deering-féle fűkaszaló gép, 10 szénagyűjtő gereblye, szénaforgató gépek, tengeri-, czirok- és répakapológépek, szecs-kavágók, repavágók, gőz- és kézi hajtásra berendezett tengerimorzsolók, daráló malmok és olajpogácsa zuzók, 120 darab Sack-eke, grubberok, extrípatörök, fa, vasgyűrűs és rögtörő hengerek, különféle boronák és egyéb gazdasági gépek.

120 darab ökörszekér, 30 darab igás kocsi, vizes-lajtok, gazdasági kocsik, bodonkák, ökor-, ló- és tisztai szánok.

Minden egyes eladás alá kerülő tárgy azonnal használatba vehető, kifogástalan jó karban van.

Bővebb felvilágosítást ad kérdésre az uradalmi felügyelőség Pankotán (Arad vármegye). 3554

Gróf Nákó Sándor uradalmában

gazdasági segédtszti állások

f. évi július 1-re betöltendő. Fizetés évi 1900 korona, szabad lakás, nyugdíjgény és ötéves elöléptetés.

Pályázhatnak olyan gazdasági asadémiát végzett egyének, akik már néhány évi gyakorlattal rendelkeznek. Kereskedelmi iskolát végzett, de gazdasági gyakorlattal bírók ajánlatai is figyelembe vétetnek. Iskolai és működési bizonyítványokkal felszerelt pályázatok az **uradalmi felügyelőségnek, Nagyszentmiklóstra** (Torontál megye) küldendők. 3553

Mesterséges csibenevelés

Irtá: Kövy József.

Ara bérmentes küldéssel 55 fill., mely összeg megrendelés esetén előre befizendő.

"Patria" r.-i. gazd. szak-könyvkereskedése, Budapest IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

KRÁSA RUDOLF
WIEN, VII.,
Kirchengasse 29.

Kérje az 1. számú kimerítő prospektust. (Az 1. szám megnevezése feltétlen szükséges.)

Folyó évi június hó 30-ától

kezdődő hatálylyal minden szőlőtermelőre (ha 4 holdnál nagyobb a szőlője), minden vendéglős, bor- és fűszerkereskedőre kötelező

uj bortörvény (1908: XLVII.) nyomtatványok

árjegyzéke.

Kérvény a mustcukrozás megengedése iránt (I. sz. mell.) 25 iv 1.- K, 100 iv 3.50 K.

Nyilvántartás az új törvény életbelépte előtt készített mesterséges éves borokról (III. sz. mell.) 25 iv 2.- K, 100 iv 6.50 K.

Bornylvántartási ıvek. Az új rendelet értelmében csak fűzetben vagy kötött könyvben használható. Árak: Kis alak: 10 ıves fűzet 1.20 K, 25 ıves fűzet 2.30 K, 50 ıves könyv 5.50 K, 100 ıves könyv 8.- K. Nagy alak: 10 ıves fűzet 1.50 K, 25 ıves fűzet 2.80 K, 50 ıves könyv 6.50 K, 100 ıves könyv 10.- K.

Kérvény a tokaji borvidékre való borbevitel engedélyezése iránt (V. sz. mell.) 10 db 25 fill., 100 db 1.50 K.

Nyilvántartás a tokaji borvidékre kért behozatali engedélyekről (VI. sz. mell.) 10 db 50 fill., 100 db 3.- K.

Nyilvántartás a tokaji borvidékre behozott idegen borokról (VII. sz. mell.) 10 db 50 fill., 100 db 3.- K.

Bejelentés törkölybornak saját használatra való készítésére (IX. sz. mell.) 25 iv 1.- K, 100 iv 3.- K.

Nyilvántartás bejelentett törkölyborkészítéséről (X. sz. mell.) 25 iv 2.- K, 100 iv 6.50 K.

Bortörvény, végr. rendelet, magyarázatokkal stb. irta dr. Cruoker Jenő. (II. kiad.) 1.- K

Bortörvénykivonat (plakát) 5 iv 25 fill., 100 iv 4.- K.

Megrendeléseket az összeg előre való befizetése mellett vagy utánvétel mellett eszközöl a **"PÁTRIA"** irodalmi és nyomdai részvénytársaság Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Ne vásároljon addig új vagy egyszer használt minden fajta zsákot, ponyvát, kölcsönzsákot, kölcsönponyvát, lópokrócot, manilla gép-kévekötő, „Hungaria“ kézi favéges **NAGEL ADOLF** kévekötő zsineget, spárgát **míg áraitam be nem kérte.** **BUDAPEST, V., Arany János-utca 10.**